

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

**Analýza příjmů a výdajů mateřských a základních škol
ve vybraném regionu**

Libuše Baumová

© 2012 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomiky

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Baumová Libuše

Podnikání a administrativa Sezimovo Ústí - Tábor

Název práce

Analýza příjmů a výdajů mateřských a základních škol ve vybraném regionu

Anglický název

The Analysis of Receipts and Expenditures for Kindergartens and Primary Schools in Selected Region

Cíle práce

Cílem bakalářské práce bude zhodnocení vývoje hospodaření 3 mateřských a 3 základních škol MČ Praha 8 za časové období 5-ti let.

V hodnoceném období budou popsány faktory, které měly v jednotlivých letech podstatný vliv na výsledky hospodaření a naznačeny možnosti, které by mohly přispět ke zlepšení stavu hospodaření těchto škol.

Metodika

Práce bude rozdělena na 2 části. Teoretickou a praktickou.

V teoretické části bude provedena rešerše začlenění školství do veřejného sektoru a vztah k rozpočtové soustavě. V této souvislosti bude popsán postup tvorby rozpočtu a základní zásady a pravidla při jeho tvorbě. Další část bude zaměřena na charakteristiku regionálního školství, zdroje a způsob financování. Tato část bude zpracována na základě prostudované literatury, která bude uvedena v seznamu použitých zdrojů. Součástí teoretické části bude také charakteristika Městské části Praha 8 jako zřizovatele mateřských a základních škol jako příspěvkových organizací, popsána koncepce školství Městské části Praha 8 a s tím související zřizování, slučování nebo rušení příspěvkových organizací.

V praktické části bude v první fázi provedena charakteristika vybraného vzorku mateřských a základních škol a dále bude z účetních vykazů srovnávaných škol provedena analýza struktury příjmů a výdajů v jednotlivých letech a to za časové období od roku 2006 do roku 2010. Hodnotícím kritériem bude stanovena kapacita školy a hlavním ukazatelem bude náklad na jednoho žáka vybrané školy za rok. V závěru bude provedeno meziroční porovnání nákladů na jednoho žáka u každé školy a provedeno celkové zhodnocení hospodaření vybraného vzorku škol za hodnocené časové období.

Rozsah textové části

30 - 40 stran

Klíčová slova

základní škola, mateřská škola, příspěvková organizace, zřizovatel, příspěvek, příjmy, výdaje, hospodaření, rozpočet

Doporučené zdroje informací

Hamerníková B., Maaytová A., a kolektiv. Veřejné finance, 2. aktualizované vydání, Wolters Kluwer ČR, 2010 ISBN 978-80-7357-497-0

Landa M., Jak číst finanční výkazy, 1. vydání, Computer Press, a.s., 2008, ISBN 978-80-251-1994-5

Peková, J./Pilný, J./Jetmar, M., Veřejná správa a finance veřejného sektoru 3. aktualizované a rozšířené vydání, ASPI 2008, ISBN 978-80-7357-351-5

Valenta, J.: Financování a rozpočet školy, 1. vydání, Karviná: Paris, 2004, 131 s, ISBN 80-239-2218-1

Právní normy

Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění

Zákon 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, v platném znění

Zákon 218/200 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)

Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění

Zákon 320/2001 Sb. o finanční kontrole ve veřejné správě (zákon o finanční kontrole), v platném znění

Další publikace dle potřeby

Vedoucí práce

Homolka Jaroslav, prof. Ing., CSc.

Termín odevzdání

březen 2012

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

V Praze dne 23.11.2011

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.

Děkan fakulty

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Analýza příjmů a výdajů mateřských a základních škol ve vybraném regionu" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29. března 2012

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala svému vedoucímu práce Prof. Ing. Jaroslavu Homolkovi CSc. za cenné připomínky a podněty při vedení bakalářské práce a své rodině, za jejich trpělivost a podporu při studiu.

Analýza příjmů a výdajů mateřských a základních škol ve vybraném regionu

---

The Analysis of Receipts and Expenditures for Kindergartens and Primary Schools in Selected Region

Souhrn

Cílem bakalářské práce je zhodnocení hospodaření tří mateřských a tří základních škol Městské části Prahy 8 za pětileté období od roku 2006 do roku 2010. Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část vymezuje pojmy jako je veřejný sektor a veřejné finance, rozpočet a popisuje způsob jeho tvorby. Další část je věnována regionálnímu školství, jeho financování a úloze obecní samosprávy týkající se problematiky školství. Praktická část je zaměřena na konkrétní analýzu příjmů a výdajů (výnosů a nákladů) vybraného vzorku škol. Z výsledků analýzy jsou vybrány a popsány ty ukazatele, které významněji ovlivnily hospodaření v jednotlivých letech. Samostatně pak byla zhodnocena rentabilita nákladů v doplňkové činnosti. V závěru práce je provedeno celkové zhodnocení a dána doporučení, která by mohla přispět ke snížení nákladů.

Klíčová slova

základní škola, mateřská škola, příspěvková organizace, zřizovatel, příjmy, výdaje, hospodaření, rozpočet

Summary

Thesis is aimed on evaluation of economical management of three kindergartens and three primary schools within district of Praha 8 covering period of five years since 2006 to 2010. Content of thesis consists of both theoretical and practical part. Theoretical part defines terms such as public sector and public funds as well as budget and description of method of its creation. Further it deals with regional system of schools, its financing along with the role of local government in influencing school system. Practical part is focused on particular analysis of revenue and expenditures (yield and cost) obtained from

selected sample of schools. Those indicators were picked and described from results of analysis which seem of having had greater importance on economical management in particular years. Separately was evaluated cost-effectiveness of supplementary activities. At the end of thesis an overall evaluation was elaborated and subsequently was issued recommendation on how to achieve cost reduction.

Keywords

primary school, nursery school, grant organization, founder, revenue, expenditures , economical management, budget

Obsah

1	Úvod	10
2	Cíl a metodika.....	11
3	Teoretická východiska.....	12
3.1	Veřejný sektor, veřejná správa a začlenění školství do veřejného sektoru	12
3.1.1	Veřejný sektor.....	12
3.1.2	Veřejná správa a veřejné finance	13
3.1.3	Školství ve veřejném sektoru.....	14
3.2	Veřejné rozpočty a jejich tvorba	15
3.2.1	Rozpočtová soustava.....	15
3.2.2	Tvorba státního rozpočtu	16
3.2.3	Rozpočtová skladba	17
3.2.4	Rozpočet a školství	18
3.3	Regionální školství.....	18
3.3.1	Financování regionálního školství	19
3.3.2	Rozdělení škol v regionálním školství.....	19
3.3.3	Příspěvkové organizace zřizované územním samosprávným celkem	20
3.4	Obecná charakteristika mateřských a základních škol v Městské části Praha 8 ...	22
3.4.1	Zřizovací listina a školský rejstřík	22
3.4.2	Zdroje financování mateřských a základních škol.....	23
3.4.3	Městská část Praha 8 - zřizovatel mateřských a základních škol	23
4	Vlastní práce	24
4.1	Stručná charakteristika mateřských škol	24
4.2	Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty	26
4.2.1	Mateřská škola 1	26
4.2.2	Mateřská škola 2	28
4.2.3	Mateřská škola 3	29
4.3	Stručná charakteristika základních škol	30
4.4	Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty	33
4.4.1	Základní škola 1	33
4.4.2	Základní škola 2.....	34
4.4.3	Základní škola 3.....	35

5	Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty.....	36
5.1	Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty mateřských škol	36
5.2	Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty základních škol	38
6	Doplňková činnost mateřských a základních škol.....	40
6.1	Rentabilita nákladů v doplňkové činnosti	41
7	Přehled nákladovosti na jednoho žáka z celkových nákladů školy.....	44
8	Zhodnocení výsledků a závěr	45
9	Seznam použitých zdrojů	48
10	Seznam zkratk	50
11	Seznam tabulek a grafů.....	51
12	Přílohy.....	52

1 Úvod

Financování školství je jednou z priorit každého vyspělého státu, neboť kvalita a propracovanost systému financování školství zpětně ovlivňuje úroveň poskytování školských služeb a potažmo úroveň vzdělávání vůbec. Vzdělání, které je dnes považováno za jeden z nejdůležitějších faktorů ekonomického růstu, se stává hlavním zdrojem blahobytu každého státu. Svými efekty pomáhá snižovat náklady státu na sociální dávky, snižuje nezaměstnanost a pomáhá jednotlivci uplatnit se na trhu práce. Vede k vyšší kvalitě života, k větší spokojenosti jednotlivce a zdravějšímu životnímu stylu.

Různé systémy financování školství se liší nejen ve výši finančních prostředků vynakládaných na vzdělání, ale zejména jejich strukturou podle zdrojů (soukromé a veřejné) a strukturou podle toho, na co se prostředky vynakládají. Výše vynakládaných prostředků na vzdělání je prioritně ovlivňována celkovým počtem žáků ve vzdělávacím systému státu a jejich rozložením do jednotlivých vzdělávacích úrovní a stupňů. Nedá se však jednoznačně říci, že čím vyšší výdaje na vzdělávání, tím automaticky vyšší kvalita vzdělání.

Financování školské soustavy prošlo za posledních 20 let podstatnými změnami. Do roku 1989 odpovídal způsob financování školství tehdejšímu pojetí státní správy a centrálně řízené ekonomiky. Mateřské, základní a střední školy byly po stránce pedagogické a obsahové řízené tehdeším Ministerstvem školství, financovány však byly z jiných rezortů (prostřednictvím okresních a krajských národních výborů). Odpovědnost ředitelů jednotlivých škol za oblast ekonomickou a za hospodaření byla pouze formální. V roce 1991 vznikly školské úřady a prostředky ze státního rozpočtu byly Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na jednotlivé školy rozepisovány prostřednictvím těchto školských úřadů. Obce se staly zřizovateli škol a měly za povinnost financovat v plné výši investiční výdaje i neinvestiční náklady škol, vyjma mzdových prostředků, učebnic a učebních pomůcek. V roce 1992 byl zaveden princip výkonového financování škol pomocí tzv. normativů a tento způsob v obměněných a modernizovaných podobách se zachoval dodnes. Další změny v oblasti financování školství s sebou přinesla reforma veřejné správy v roce 2001, a to především v oblasti změny finančních toků a v přechodu kompetencí na kraje.

Přestože financování školské soustavy prošlo řadou změn, stále problémem obecně zůstává možnost měření a hodnocení výsledků tvorby lidského kapitálu, především pak

otázka, jak zhodnotit kvalitu výstupu v poměru s velikostí vstupů. Cílem ekonomických aktivit tak zůstává zjistit, jaký dopad mají investice do lidského kapitálu a jaký vliv mají na jeho výkonnost a kvalitu. Samostatnou kapitolou ekonomického zjišťování je problematika struktury pedagogických sborů v jednotlivých úrovních školské soustavy, jejich kvalifikace a způsob a výše jejich odměňování.

V současnosti probíhá diskuse o připravované reformě financování regionálního školství, která by měla zajistit zlepšení platových podmínek pedagogických pracovníků¹ a výrazně upřesnit finanční toky mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a jednotlivými zřizovateli škol. Nový systém má spočívat v kombinaci zavedení oborových normativů, určených pro pedagogickou práci ve školách a nákladového financování, určené pro nepedagogickou práci a školské služby. Má dojít ke zrušení stávajícího striktně normativního systému financování veškerých aktivit v regionálním školství výhradně „na žáka“ prostřednictvím republikových a krajských normativů. Nově pak má být definována optimální organizace škol a optimální rozsah vzdělání, tzv. „vzdělávací standard pro optimální jednotku výkonu“, což bude žák v reálně naplněné třídě.

2 Cíl a metodika

Cílem bakalářské práce je zhodnocení vývoje hospodaření tří mateřských a tří základních škol Městské části Prahy 8 za časové období 2006 – 2010.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretická část zahrnuje literární rešerši veřejného sektoru, veřejné správy a začlenění školství ve veřejném sektoru. Dále popisuje tvorbu veřejných rozpočtů, základní principy rozpočtové soustavy a rozpočtové skladby. Část literární rešerše je věnována regionálnímu školství, jeho financování a úloze obecní samosprávy týkající se problematiky školství se zaměřením na charakteristiku školství v Městské části Praha 8.

Praktická část bakalářské práce je zaměřena na rozbor hospodaření vybraného vzorku škol, do kterého byly vybrány tři mateřské a tři základní školy. Tyto byly pro účely analýzy označeny jako Mateřská škola 1, Mateřská škola 2, Mateřská škola 3 a Základní

---

¹ Pedagogický pracovník – viz § 2 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

škola 1, Základní škola 2 a Základní škola 3. Vybraný vzorek škol stanovuje kategorii „malé, střední a velké školy“, podle povolené kapacity počtu žáků ve škole. V úvodu praktické části byla provedena stručná charakteristika každé školy. Dále bylo provedeno porovnání vybraných ukazatelů z výkazu zisku a ztráty za účelem zjištění vývoje hospodaření v hlavní činnosti. K porovnání byla zvolena metoda horizontální a vertikální analýzy. Horizontální analýzou se rozumí meziroční porovnání jednotlivých hodnot položek výkazu zisku a ztráty ve sledovaném období od roku 2006 do roku 2010. Základem je zde procentní vyjádření změny v roce n ve srovnání téže hodnoty v předchozím roce $n-1$, tzv. relativní změna vyjádřená v procentech. Vertikální analýzou nákladů a výnosů bylo zjišťováno, jaký podíl nesou jednotlivé druhy nákladů na celkových nákladech a jaký podíl nesou jednotlivé druhy výnosů na celkových výnosech. Z výsledků obou analýz byly vybrány a popsány ty ukazatele, které významněji ovlivnily hospodaření jednotlivých škol. Dále bylo provedeno zhodnocení rentability nákladů doplňkové činnosti. Rentabilita nákladů je ukazatel, který poměruje zisk s náklady na jeho dosažení.

V následující části bylo provedeno srovnání nákladovosti na jednoho žáka a analyzovány faktory, které tuto nákladovost ovlivňují. V závěru práce byl proveden nástin doporučení, dle kterých by bylo možné snižovat celkové náklady a nákladovost na jednoho žáka.

Údaje pro analýzu byly použity z účetních výkazů škol, interních dokumentů vybraných škol a rozborových zpráv odboru školství Městské části Praha 8.

3 Teoretická východiska

3.1 Veřejný sektor, veřejná správa a začlenění školství do veřejného sektoru

3.1.1 Veřejný sektor

Veřejný sektor je obecně představován státem. Funguje v pluralitních demokraciích v rámci tzv. smíšené ekonomiky, kdy vedle sebe existují sektor veřejný a sektor soukromý. Oba sektory jsou charakteristické vzájemnou symbiózou, navzájem se podmiňují a doplňují. Jejich vzájemná regulace nastupuje tehdy, jestliže jeden z nich začne ve

společnosti selhávat, nastupuje sektor druhý. Soukromý sektor je ziskový, veřejný sektor je neziskový (někdy je označován jako sektor vládní).²

Veřejný sektor tedy představuje tu sféru společnosti (státu), která se nachází ve společném vlastnictví, rozhoduje se v ní veřejnou volbou a probíhá v ní veřejná kontrola. Ve společnosti zabezpečuje veřejné statky na neziskovém principu. Je řízen veřejnou správou a financován z prostředků soustředěných v soustavě veřejných rozpočtů (veřejných financí).³

Veřejný sektor fakticky tvoří veřejná správa, justice, policie, armáda, školství, věda a výzkum, kultura a památková péče, zdravotnictví, sociální služby, veřejná hromadná doprava, spoje a sociální bydlení, informační systémy a masmédiá, vodní hospodářství, oblast ochrany životního prostředí a v některých zemích i energetické hospodářství. Velikost veřejného sektoru nepřetržitě roste a ve veřejném sektoru je zaměstnán významný podíl práceschopného obyvatelstva. Tento trend je však finančně velice nákladný a z ekonomického hlediska dlouhodobě nezadržitelný. Velikost veřejného sektoru je často předmětem časových a prostorových analýz. Jeho vývoj bývá užíván nejčastěji jako ukazatel podíl výdajů na veřejný sektor k hrubému domácímu produktu. V tradičních liberálních zemích se pohybuje od 30 - 60%. V České republice se v současné době pohybuje okolo 40%. Najít optimální velikost veřejného sektoru je velice obtížné a tato otázka spadá do oblasti stálého zájmu ekonomických expertů u nás i v zahraničí.⁴

3.1.2 Veřejná správa a veřejné finance

Veřejná správa má specifické postavení ve veřejném sektoru a lze ji chápat jako souhrn činností (tj. vydávání správních aktů, spravování, službu a dozor), a to na úrovni státu nebo územní samosprávy nebo jako souhrn institucí zabezpečujících tyto činnosti, buď přímo, nebo zprostředkovaně, tzv. „přenesené působnosti“. Patří zde ministerstva a ostatní ústřední správní úřady, územní správní úřady, veřejné ozbrojené a neozbrojené sbory, orgány obcí a krajů, soudy a další instituce jako jsou např. profesní komory, různé nadace, ale i fyzické osoby pověřené výkonem státní správy. Aby mohly instituce jednotlivé činnosti zabezpečovat, je nutné vymezit jejich kompetence, týkající se jejich

---

² PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, s. 29

³ HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ A KOLEKTIV. Veřejné finance, s. 23

⁴ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejná správa a finance veřejného sektoru s. 34-35

působnosti a to jak působnosti věcné, která se vztahuje k předmětu činnosti orgánu, tak působnosti územní, vztahující se k místu, kde se realizuje věcná působnost. Mnohdy je zmiňována i funkční působnost, vztahující se například ke správnímu řízení.⁵

V České republice se mezi instituce veřejné správy zahrnuje:

- prezident republiky
- vláda
- ústřední orgány státní správy (ministerstva)
- orgány územní samosprávy na úrovni obcí a krajů
- ostatní instituce veřejné správy (detašované v jednotlivých městech a obcích, ve správních obvodech okresů a krajů)

Působení veřejné správy se promítá v každodenním životě. Výsledky činnosti veřejné správy jsou velmi rozmanité, jde například o služby dopravní a telekomunikační nebo výstavbu zdravotnických zařízení, veřejných knihoven, divadel, škol a podobně.

K zabezpečení veřejných statků (služeb a produktů) se používají tzv. „veřejné finance“. Tímto pojmem jsou označovány specifické finanční vztahy a operace, probíhající v rámci ekonomického systému mezi orgány a institucemi veřejné správy na straně jedné a ostatními subjekty na straně druhé (tj. občany, domácnostmi, firmami, neziskovými organizacemi apod.) Vyjádřením těchto finančních vztahů a operací je především zajištění produkce a poskytování potřebných veřejných statků, dále pak profinancování různých transferů, zejména sociálního charakteru a podněcování či motivování ekonomických subjektů k určitému chování, ať už prostřednictvím dotací, pokut nebo daní. Příkladem může být stimulace k ekologickému chování. Charakteristickým rysem institucí a organizací veřejného sektoru je jejich částečné nebo úplné financování z veřejných prostředků.⁶

3.1.3 Školství ve veřejném sektoru

Školství je jedním z nejvýznamnějších odvětví veřejného sektoru, neboť produkuje veřejné statky a rozhodujícím způsobem přispívá ke vzdělání a rozvoji lidských

---

⁵ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, s. 85

⁶ HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ A KOLEKTIV. Veřejné finance, s. 11

schopností. Hlavním problémem školství a vzdělávání však zůstává možnost a hodnocení výsledků tvorby lidského kapitálu. V praxi je proto mnohdy složité rozhodnout, které školy a vzdělávací instituce zřizovat a provozovat. Pro měření velikosti toků a dopadu do lidského kapitálu se používá různých metod. Jednou z metod může být například počet žáků v příslušné škole nebo výše výdajů na příslušný druh vzdělávání. Žádná z těchto metod však není schopna zohlednit kvalitu výstupu v poměru k velikosti vstupů. Je proto cílem ekonomických aktivit co nejpřesněji zjistit, jaké důsledky má investování do lidského kapitálu na zvýšení jeho výkonnosti a kvality. Tak jako veřejná správa, tak i převážná část školství je závislá na některém druhu veřejného rozpočtu, tj. státního, krajského nebo obecního, protože školní vzdělávání je pokládáno za veřejný statek a stát se podílí nejen na jeho produkci, ale také na jeho spotřebě. Odpovídající spotřeba statků v oblasti vzdělávání má pak pozitivní vliv na kvalitu lidské populace.⁷ K podrobnějšímu vysvětlení financování školství je potřeba nejdříve zmínit obecné zásady a funkce veřejných rozpočtů.

3.2 Veřejné rozpočty a jejich tvorba

Každá úroveň (stát, kraj nebo obec) hospodaří podle svého rozpočtu. Množství veřejných rozpočtů je závislé na vnitřním státoprávním uspořádání. Veřejné rozpočty mají tři hlavní funkce: alokační, stabilizační a redistribuční. Podstatou alokační funkce je naplňování veřejných rozpočtů, tj. zabezpečení a financování různých veřejných statků pro občany. Funkce stabilizační je založena na aktivní regulaci základních ekonomických veličin, jako je například hospodářský růst nebo zaměstnanost a je doménou především státního rozpočtu. Teprve v posledních letech se objevují snahy, aby tuto funkci alespoň z části využívala územní samospráva ke stabilizaci lokální a regionální ekonomiky a zaměstnanosti na svém území. Redistribuční funkce spočívá v přerozdělování příjmů z rozpočtů mezi jednotlivé ekonomické subjekty.⁸

3.2.1 Rozpočtová soustava

Rozpočtová soustava je součástí finančního systému národního hospodářství, prostřednictvím, které se realizuje hospodaření vlády. Na rozpočtovou soustavu lze

---

⁷ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, s.305

⁸ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, s.220-221

nahlížet jak z hlediska finančního, tak z hlediska institucionálního. Tvoří ji soustava peněžních fondů, soustava rozpočtových vztahů uvnitř rozpočtové soustavy a soustava orgánů a institucí, které zabezpečují rozdělování a užití veřejných rozpočtů. Do rozpočtové soustavy patří základní soustava veřejných rozpočtů:

- státní rozpočet a rozpočty územní samosprávy (rozpočty obcí a krajů)
- soustava mimorozpočtových fondů (například fond zdravotního a sociálního zabezpečení)
- rozpočty veřejnoprávních neziskových organizací (příspěvkové organizace zřizované státem nebo územní samosprávou)

Tyto rozpočty jsou vytvářeny povinně na základě právních předpisů. V každé zemi má nejdůležitější postavení v rozpočtové soustavě státní rozpočet, který má pak povahu zákona a vydává se pro každý rok.

3.2.2 Tvorba státního rozpočtu

Je proces zpracování všech požadavků na příjmy a výdaje a výsledkem tohoto procesu je rozhodnutí a zpracování konkrétního rozpočtu. Tento proces trvá více než dva roky a probíhá v několika fázích.

1. Příprava a projednání rozpočtu ve vládě
2. Projednání a schvalování rozpočtu návrhu
3. Realizace rozpočtu (hospodaření podle rozpočtu)
4. Následné kontroly

Zpracování rozpočtu je určeno pravidly a zásadami. Jde o zásady:

- Zásada úplnosti (rozpočet musí obsahovat všechny finanční operace a všechny příjmy a výdaje musí být zachyceny v celých částkách)
- Zásada jednotnosti (všechny příjmy a výdaje jsou zachyceny v jediném dokumentu a jednotným způsobem)
- Zásada reálnosti a pravdivosti (jde o to, aby odhad příjmů a výdajů byl realistický a nemuselo docházet k dodatečným úpravám v rozpočtu)
- Zásada každoročního sestavování a schvalování (význam pro kontrolu, umožňuje mít lepší přehled o příjmech a výdajích)

- Zásada vyrovnanosti (tzv. zlaté pravidlo rozpočtové politiky, vyžaduje vyrovnanost rozpočtu mezi stránkou příjmů a výdajů)
- Zásada publicity (státní rozpočet má povahu zákona a je zveřejňován ve Sbírce zákonů)
- Zásada přehlednosti (jde o tzv. rozpočtovou skladbu, aby příjmy a výdaje byly logicky seřazeny)
- Zásada efektivní hospodárnosti (všechny subjekty by měly podle této zásady hospodařit co nejefektivněji a účelně vynakládat tyto prostředky)
- Zásada přednosti výdajů před příjmy (ekonomické výdaje by měly směřovat k ekonomickému růstu a je proto třeba zajistit pro tento růst co nejvíce prostředků)⁹

Hospodaření s rozpočtovými prostředky a vazby uvnitř rozpočtové soustavy řeší v České republice zákony o rozpočtových pravidlech, která určují pravidla hospodaření s prostředky státního rozpočtu (včetně jejich použití do rozpočtů krajů a obcí). Jde o zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (tzv. velká rozpočtová pravidla) a zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů (tzv. malá rozpočtová pravidla). Zákony též stanovují sankce za porušení rozpočtové kázně a upravují možné rozpočtové přesuny v rámci rozpočtových opatření. Zákonem vztahujícím se ke kontrole hospodaření s rozpočtovými prostředky je zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Aby bylo třídění příjmů a výdajů v rozpočtu jednotné a přehledné, k tomu slouží rozpočtová skladba.

3.2.3 Rozpočtová skladba

Představuje jednotné povinné třídění peněžních operací veřejných rozpočtů (státního rozpočtu, rozpočtu organizačních složek státu a jejich rezervních fondů, rozpočtu státních fondů, pohyby na účtech státních finančních aktiv, rozpočtu obcí, krajů a dobrovolných svazků). Rozpočtovou skladbu stanoví Ministerstvo financí vyhláškou.¹⁰ Rozpočtová skladba se třídí ze čtyř hledisek (hlediska odpovědnostního, druhového, odvětvového a konsolidačního).

⁹ HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ A KOLEKTIV. Veřejné finance, s. 167-169

¹⁰ HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ A KOLEKTIV. Veřejné finance, s. 169

- Z hlediska odpovědnostního dochází ke třídění příjmů a výdajů podle správců kapitol a jednotkou třídění je kapitola,
- z hlediska druhového se příjmy a výdaje třídí podle příjmových a výdajových druhů a jednotkami třídění jsou zde rozpočtové třídy a rozpočtové položky,
- z hlediska odvětvového se příjmy a výdaje třídí podle odvětví a jednotkami třídění jsou rozpočtové skupiny, oddíly a paragrafy,
- z hlediska konsolidačního se příjmy a výdaje třídí uvnitř soustavy na tzv. záznamové jednotky.¹¹

3.2.4 Rozpočet a školství

Převážná část školství v České republice je financována z některého druhu veřejného rozpočtu. Financování školství pak představuje ty finanční prostředky, které jsou ve schváleném statním rozpočtu přiděleny kapitole 333 – resort Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Finanční prostředky z této kapitoly jsou dále rozděleny na :

- a) přímo řízené organizace (vysoké školy),
- b) regionální školství (mateřské školy, základní školy, speciální školy, gymnázia, střední odborné školy a učiliště, vyšší odborné školy a základní umělecké školy),
- c) ostatní přímo řízené organizace (Výzkumný ústav odborného školství, Výzkumný ústav pedagogický, Česká školní inspekce, odbory školství na krajských a městských úřadech)¹²

3.3 Regionální školství

Pojem regionálního školství byl zaveden v souvislosti s rozdělením finančních prostředků v resortu školství. Regionální školství je ta část školské soustavy, jejíž fungování je upraveno ve školském zákoně (zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů). Do regionálního školství patří mateřské školy a předškolní zařízení, základní školy včetně nižších ročníků gymnázií, speciální školy, gymnázia, střední odborné školy a střední odborná učiliště, vyšší odborné školy a dále poskytování, uměleckého a jazykového vzdělání.

¹¹ SCHNEIDEROVÁ, Ivana, Rozpočtová skladba v roce 2010, s. 26

¹² PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, s. 307

3.3.1 Financování regionálního školství

V regionu (kraji) o hospodaření s finančními prostředky rozhodují ty instituce, které vykonávají státní správu v příslušném školství. (Obce, odbory školství na krajských úřadech, Česká školní inspekce, školské rady, ředitelé předškolních a školských zařízení). O velikosti rozpočtu pro jednotlivé školy rozhoduje především počet žáků a dětí umístěných v jednotlivých školách a školských zařízení. Obce jsou povinny zajistit podmínky pro plnění základní školní docházky u dětí s místem trvalého pobytu v obci, zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. Obce jsou dále povinny zabezpečit stravování dětí, které navštěvují předškolní zařízení a základní školy obcí zřizované. Z hlediska ekonomického obec zabezpečuje investiční výdaje a neinvestiční výdaje na provoz škol, které zřídila. Finanční prostředky na mzdy pracovníků škol, výdaje na učebnice a školní pomůcky zabezpečují odbory školství krajských úřadů z rozpočtu státu. Dále přidělují finanční prostředky na náklady spojené s výukou zdravotně postižených dětí. Odbory školství krajských úřadů také ekonomicky zabezpečují mateřské a základní školy, jejichž zřizovatelem je kraj. Prostředky vyčleněné ze státního rozpočtu pro školy zřízené obcemi jsou přidělovány krajským úřadům Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

3.3.2 Rozdělení škol v regionálním školství

Podle stupně vzdělání se školy rozdělují na dvě skupiny. Do první skupiny patří školy, které neposkytují stupeň vzdělání. Patří sem mateřské školy, základní umělecké školy a jazykové školy. Do druhé skupiny se řadí školy poskytující stupeň vzdělání. Zde patří školy základní, střední, vyšší odborné a specializované (konzervatoře).

Podle zřizovatele nebo zakladatele se školy a školská zařízení rozdělují:

- a) na školy a školská zařízení zřizované **územním samosprávným celkem** (krajem obcí nebo svazkem obcí). Tyto jsou zřizovány jako školské právnické osoby nebo **příspěvkové organizace**
- b) na školy a školská zařízení zřizované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Tyto jsou zřizovány jako školské právnické nebo příspěvkové organizace,
- c) na školy zřízené církví nebo náboženskými společnostmi. Tyto mohou být zřizovány jako školské právnické osoby nebo právnické osoby podle zvláštních předpisů,

- d) na školy zřizované různými ministerstvy, které zřizují školy jako organizační složky státu. Školy zřizuje například Ministerstvo vnitra.

3.3.3 Příspěvkové organizace zřizované územním samosprávným celkem

Příspěvkové organizace zřizuje územní samosprávný celek zpravidla jako neziskové, a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžaduje samostatnou právní subjektivitu. Územní samosprávný celek vydá o zřízení příspěvkové organizace zřizovací listinu. Náležitosti zřizovací listiny jsou uvedeny v § 27 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Tento zákon také zřizovateli ukládá povinnost podat návrh na zápis příspěvkové organizace do obchodního rejstříku.

Příspěvková organizace je účetní jednotkou. Má svoji hlavní činnost, kvůli které byla založena. Aby mohla lépe využívat své hospodářské možnosti, může ji zřizovatel povolit vedle své hlavní činnosti činnost doplňkovou. Okruhy doplňkové činnosti musí být vymezeny ve zřizovací listině a musí navazovat na její hlavní účel. Prostředky získané touto činností může příspěvková organizace použít jen ve prospěch své hlavní činnosti, avšak zřizovatel může povolit i jiné využití. Účetně musí být doplňková činnost oddělena od činnosti hlavní.

Příspěvková organizace nesmí bez souhlasu zřizovatele uzavírat smlouvy o půjčce nebo úvěru. Souhlas se nevztahuje na půjčky poskytované zaměstnancům z fondu kulturních a sociálních potřeb. Organizace není oprávněna ručit ani nijak zjišťovat závazky třetích osob, nakupovat akcie nebo poskytovat dary jiným subjektům (s výjimkou FKSP).¹³ Také nákup na splátky je možný jen po předchozím souhlasu zřizovatele. Příspěvková organizace nesmí mít majetkovou účast v podnikatelských firmách a nesmí zřizovat právnické osoby.

Finanční hospodaření příspěvkových organizací se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Podle § 28 tohoto zákona příspěvková organizace hospodaří:

- s peněžními prostředky získanými vlastní činností
- s peněžními prostředky přijatými z rozpočtu zřizovatele
- s prostředky svých fondů

---

¹³ VALENTA, Jiří. *Financování a rozpočet školy*, s. 87

- s peněžitými dary od fyzických a právnických osob
- s dotací na úhradu provozních výdajů, které jsou nebo mají být kryty z rozpočtu Evropské unie, včetně stanoveného podílu státního rozpočtu na financování těchto výdajů
- s dotací na úhradu provozních výdajů podle mezinárodních smluv

Příspěvkové organizace vytváří rezervní fond, fond odměn, investiční fond a fond kulturních a sociálních potřeb.¹⁴

- **Rezervní fond** je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření, přiděl do fondu schvaluje zřizovatel. Zdrojem mohou být peněžní dary nebo prostředky z rozpočtu Evropské Unie, které však jsou v tomto fondu pouze po dobu akce, na kterou byly tyto dotace poskytnuty. Pokud nejsou tyto prostředky vyčerpány, podléhají finančnímu vypořádání. Finanční prostředky tohoto fondu může organizace použít na další rozvoj své činnosti, k úhradě ztráty z minulých let, k úhradě sankcí v případě porušení rozpočtové kázně nebo k časovému překlenutí nesouladu mezi výnosy a náklady. Zřizovatel může rovněž povolit příspěvkové organizaci v případě potřeby prostředků na investice převedení části prostředků do investičního fondu.
- **Fond odměn** je tvořen také ze zlepšeného výsledku hospodaření. Příděl do tohoto fondu může tvořit maximálně 80% hodnoty z výsledku hospodaření a musí být schválen zřizovatelem. Z tohoto fondu se přednostně hradí případné překročení výdajů na platy nebo se z něj hradí odměny zaměstnancům.
- **Investiční fond** je tvořen peněžními prostředky ve výši odpisů hmotného a nehmotného majetku (organizace musí zpracovat odpisový plán, který schválí zřizovatel). Dále je tvořen investičními dotacemi zřizovatele, příspěvky ze státních fondů, převody z rezervního fondu nebo mohou být zdrojem tohoto fondu příjmy z prodeje majetku, pokud o tom zřizovatel rozhodne. Investiční fond se používá především k úhradě investičních výdajů, k úhradě investičních půjček nebo úvěrů, k případnému odvodu do rozpočtu zřizovatele, pokud zřizovatel tento odvod uložil, a dále k posílení zdrojů určených na opravy majetku.

---

¹⁴ MOCKOVČIAKOVÁ, Alena, Danuše PROKŮPKOVÁ, Zdeněk MORÁVEK. *Příspěvkové organizace 2011*, s. 8-9

- **Fond kulturních a sociálních potřeb** je tvořen jedním procentem z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, ale i na mzdy, náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost. Tento fond se používá například na zabezpečení kulturních a sociálních potřeb. Další použití fondu je uvedeno v § 33 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Zůstatky výše uvedených fondů se po skončení roku převádějí do roku následujícího.

3.4 Obecná charakteristika mateřských a základních škol v Městské části Praha 8

Mateřské a základní školy jsou zřizovány jako příspěvkové organizace Městské části Prahy 8, tedy jako samostatné právnické osoby s právní subjektivitou. Účel a předmět činnosti mateřských a základních škol je vymezen školským zákonem. Mateřské a základní školy jsou účetními jednotkami, řídí se zákonem o účetnictví.¹⁵ Účtují o nákladech a výnosech. Podrobnější úpravu práv a povinností mateřských škol pak stanoví zřizovací listina.

3.4.1 Zřizovací listina a školský rejstřík

Zřizovací listina příspěvkové organizace, kterou zřídila obec, musí obsahovat všechny náležitosti uvedené v § 27 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb. Ve zřizovací listině je školám vymezen jejich hlavní účel, předmět činnosti a majetek, který je škole předán zřizovatelem do správy. Dále jsou zde popsána práva, na základě kterých může škola s majetkem zřizovatele hospodařit a blíže specifikována a rozvedena práva, která škole umožňují plnit její hlavní účel. Školský zákon stanoví povinnou celorepublikovou evidenci škol a školských zařízení v tzv. „školském rejstříku“. V případě mateřských škol vede tento rejstřík krajský úřad, u škol a školských zařízení spadá vedení rejstříku do působnosti MŠMT. Zápis do „školského rejstříku“ je jakýmsi aktem uznání ze strany orgánu veřejné správy, že daná škola splňuje všechny zákonem stanovené podmínky poskytovat služby podle školského zákona¹⁶ Mateřské a základní školy jsou zřizovány na dobu neurčitou; zrušit ji lze jen rozhodnutím zřizovatele.

---

¹⁵ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

¹⁶ VALENTA, Jiří. *Právní rámec řízení škol a školských zařízení*. s. 83

3.4.2 Zdroje financování mateřských a základních škol

Činnost mateřských a základních škol je financována z několika zdrojů. Jejich financování zahrnuje:

- a) Neinvestiční dotace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Školám, které jsou zřízené Městskou částí Prahy 8 je dotace poskytována Magistrátem hlavního města Prahy. Rozpis je upraven tzv. krajskými normativy. Nevyčerpané prostředky se vrací. Podmínka pro získání dotace je zapsání ve školském rejstříku. Jde o mzdové výdaje a ostatní náklady vyplývající z pracovně právních vztahů, výdaje na učebnice, školní potřeby a některé další výdaje, které jsou vymezené školským zákonem.
- b) Příspěvek zřizovatele na provoz. Tento příspěvek je poskytován v návaznosti na výkony a jiná kritéria školy.
- c) Finanční prostředky získané vlastní činností. Jde zejména o tržby získané z prodeje služeb.
- d) Prostředky fondů.
- e) Dary od fyzických a právnických osob.
- f) Účelové dotace od kraje (MHMP) nebo Městské části Prahy 8.
- g) Dotace z Evropské Unie.

3.4.3 Městská část Praha 8 - zřizovatel mateřských a základních škol

Městská část Prahy 8 se intenzivně věnuje oblasti školství. Mezi priority, na které je v posledních létech kladen důraz patří zajištění kvality výchovy a dostatečného počtu míst v mateřských školách, zkvalitňování technického zázemí škol a opravy pláštěů a zateplování budov jednotlivých mateřských a základních škol. S pomocí úspěšného získávání dotací z Evropské unie se daří i investování do modernizace školních a dětských sportovišť.

K 30. 9. 2011 byla Městská část Praha 8 zřizovatelem 24 mateřských a 15 základních škol a celkový počet dětí a žáků navštěvujících tyto mateřské a základní školy činil 8 818.

V posledním desetiletí docházelo v Městské části Prahy 8 k velkému nárůstu počtu dětí navštěvujících mateřské školy. Na tento zvyšující se trend počtu dětí musela Městská část Prahy 8 zareagovat rychle, a to otevíráním dostatečného počtu nových tříd. Pro ilustraci ve školním roce 2000/2001 chodilo do celkem 89 tříd v mateřských školách 2056 dětí. O osm let později, ve školním roce 2008/2009, počet tříd v mateřských školách vzrostl na

101 tříd s celkovým počtem 2 511 dětí. K 30.9 2011 pak bylo otevřeno již celkem 111 tříd mateřských škol, které navštěvuje 2 932 dětí. V tomto období nedošlo k žádnému zrušení základní ani mateřské školy, v roce 2008 došlo pouze ke sloučení dvou základních škol a v roce 2011 ke sloučení jedné mateřské školy se základní školou.

Otevírání nových tříd v mateřských školách je však spojeno s nemalými finančními prostředky. Pro představu, materiální vybavení jedné nové třídy v mateřské škole, přijde Městskou část Prahy 8 cca na 500 000 Kč. Další nemalé finanční prostředky musí být vynaloženy na údržbu a opravy budov škol a venkovních prostor areálu škol.

Udržení dosažené kvality vzdělávání žáků je závislé i na tom, aby nedocházelo k redukci počtu škol a přeřazování jejich žáků do škol zbylých, čímž zpravidla dochází k přeplňování tříd, a to má za následek právě pokles kvality výuky. Toto je hlavní důvod, proč se Městská část Praha 8 snaží zachovat dosaženou síť mateřských a základních škol. Do budoucna však bude především záležet na demografickém vývoji, ekonomických ukazatelích ovlivňujících hospodaření a rovněž na případných nových právních úpravách vztahujících se k oblasti předškolního a základního školního vzdělání, zda nastolený trend bude udržen.

4 Vlastní práce

V této části práce bude provedena stručná charakteristika jednotlivých sledovaných škol, dále bude metodou horizontální a vertikální analýzy proveden rozbor struktury příjmů a výdajů (výnosů a nákladů) se zaměřením na ukazatele, které významně ovlivňují hospodaření.

4.1 Stručná charakteristika mateřských škol

Mateřská škola 1

Mateřská škola 1 je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou. Povolena kapacita školy je 50 dětí a v této práci je zařazena jako mateřská škola „malá“. Mateřská škola 1 sídlí v dvoupodlažní budově s bezbariérovým přístupem. Má vlastní zahradu vybavenou podle potřeb dětí předškolního věku. Ve škole jsou dvě třídy, které navštěvuje 50 dětí. Škola má tedy stoprocentní naplněnost tříd (příloha č. I). Škola má školní jídelnu – výdejnu, jídlo pro děti je dováženo ze školní jídelny základní školy, která sídlí v témže areálu. Ve škole pracují čtyři učitelky a tři provozní zaměstnanci. K dispozici jsou zde i kroužky angličtiny, výtvarné výchovy, hry na flétnu a plavání.

Mateřská škola je účetní jednotkou. Zpracování účetnictví zajišťuje na základě smlouvy Servisní středisko pro správu svěřeného majetku Městské části Praha 8. Mateřská škola neprovozuje žádnou doplňkovou činnost.

Mateřská škola 2

Mateřská škola 2 je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou a účetní jednotkou. Povolená kapacita školy je 140 dětí. Pro účely této práce je zařazena jako typ školy „střední“. Je školou pavilónového typu, má vlastní školní jídelnu a výdejnu. Ve škole je pět tříd, které navštěvovalo k 30. 9. 2011 celkem 140 dětí. Škola má tedy stoprocentní naplněnost tříd (příloha č. I). Ve škole je zaměstnáno deset pedagogických pracovníků a deset provozních zaměstnanců. Mateřská škola se zaměřuje na pohybové aktivity, ekologickou výchovu a výuku anglického jazyka. Mateřská škola je účetní jednotkou. Zpracování účetnictví zajišťuje na základě smlouvy Servisní středisko pro správu svěřeného majetku Městské části Praha 8. Mateřská škola provozuje doplňkovou činnost. Příjmy z doplňkové činnosti jsou tvořeny z pronájmu učeben a stravování cizích strávníků.

Mateřská škola 3

Mateřská škola 3 je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou. Povolená kapacita této školy je 168 dětí. Pro účely této práce je zařazena jako škola „velká“. Mateřská škola je školou pavilónového typu. Má šest tříd a počet dětí k 30. 9. 2011 činil 168. Škola má tedy stoprocentní naplněnost tříd (příloha č. I). Ve škole pracuje šestnáct pedagogických pracovníků a devět provozních zaměstnanců. Má vlastní školní jídelnu, velkou zahradu vybavenou množstvím herních prvků a pískoviště pro každou třídu. Mateřská škola se zaměřuje na výtvarnou a hudební výchovu, na pohybové aktivity a snaží se rozvíjet grafomotorické dovednosti dítěte. K dispozici jsou zde kroužky keramiky, taneční a dramatický kroužek, kroužek angličtiny a jiné kroužky zaměřené na pohybové aktivity. Mateřská škola provozuje doplňkovou činnost. Příjmy z doplňkové činnosti jsou tvořeny z pronájmu učeben a nebytových prostor.

4.2 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty

Horizontální analýza obecně ukazuje meziroční porovnání vývoje hodnot jednotlivých položek ve sledovaném období od roku 2006 do roku 2010. Základem je procentní vyjádření změny v roce **n** ve srovnání téže hodnoty v předchozím roce **n-1**, tzv. relativní změna vyjádřená v procentech. Tento typ analýzy umožňuje odhalit změny, ke kterým za sledované období došlo a hlavní trendy v hospodaření.¹⁷ Pro horizontální analýzu byly použity strukturované údaje z výkazu zisku a ztrát jednotlivých mateřských a základních škol.

4.2.1 Mateřská škola 1

Tabulka č. 1 – Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty MŠ 1- HČ

	2006	2007	07/06	2008	08/07	2009	09/08	2010	10/09
			%		%		%		%
NÁKLADY CELKEM	2 688 306,86	2 863 406,92	6,51	3 076 943,30	7,46	3 234 497,37	5,12	3 142 178,54	-2,85
spotřeba materiálu	300 112,06	258 130,60	-13,99	314 401,83	21,80	236 339,83	-24,83	258 814,40	9,51
spotřeba energie	77 518,56	91 351,50	17,84	94 698,00	3,66	96 495,00	1,90	104 751,00	8,56
opravy a udržování	25 202,70	27 158,20	7,76	28 153,00	3,66	77 883,00	176,64	14 950,60	-80,80
cestovné	7 680,00	9 165,00	19,34	11 235,00	22,59	9 824,00	-12,56	9 539,00	-2,90
náklady na reprezentaci	2 052,00	4 170,00	103,22	1 745,50	-58,14	620,00	0,00	867,00	39,84
ostatní služby	267 051,92	374 253,70	40,14	481 071,63	28,54	396 534,07	-17,57	425 124,99	7,21
mzdové náklady	1 400 331,00	1 463 841,00	4,54	1 467 255,00	0,23	1 709 060,00	16,48	1 623 570,00	-5,00
zákonné sociální pojištění	490 117,00	512 486,00	4,56	513 545,00	0,21	563 785,00	9,78	552 014,00	-2,09
zákonné sociální náklady	28 006,62	29 276,82	4,54	26 989,28	-7,81	34 181,00	26,65	32 471,40	-5,00
ostatní sociální náklady	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 709,00	0,00	5 221,00	40,77
ostatní daně a poplatky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 000,00	0,00	0,00	-100,00
jiné ostatní náklady	32 179,00	35 520,10	10,38	79 818,06	124,71	44 660,47	-44,05	42 699,15	-4,39
odpisy DNM a DHM	58 056,00	58 054,00	0,00	58 031,00	-0,04	60 406,00	4,09	72 156,00	19,45
VÝNOSY CELKEM	2 688 306,86	2 863 406,92	6,51	3 076 943,30	7,46	3 234 497,57	5,12	3 142 178,54	-2,85
tržby z prodeje služeb	113 353,00	159 800,00	40,98	209 050,00	30,82	198 100,00	-5,24	275 300,00	38,97
úroky	4 646,95	5 128,51	10,36	7 411,00	44,51	4 726,29	-36,23	2 669,58	-43,52
zúčtování fondů	50 164,30	0,00	-100,00	132 709,11	0,00	0,00	0,00	6 018,10	X
jiné ostatní výnosy	0,50	4 125,60	825 020,00	3 126,00	-24,23	1 846,90	-40,92	0,48	-99,97
příspěvky a dotace na provoz	2 520 142,11	2 694 352,81	6,91	2 724 647,19	1,12	3 029 824,38	11,20	2 858 190,38	-5,66

Vlastní zpracování – zdroj – výkaz zisku a ztráty MŠ 1

Z horizontální analýzy MŠ 1 je patrné, že náklady meziročně narůstaly od roku 2006 do roku 2009. V roce 2010 se celkové náklady snížily. První položka – spotřeba materiálu vykazuje nejvyšší čerpání v roce 2008. Toto zvýšené čerpání se promítlo zejména zvýšením DPH, kdy vzrostly náklady na nákup kancelářských a výtvarných potřeb a papírenského zboží. V roce 2008 byl také použit rezervní fond na nákup učebních pomůcek. Nejvyšší nárůst ve spotřebě energií představuje rok 2007 oproti roku 2006. V tomto roce došlo k devatenáctiprocentnímu zdražení energií. V dalších letech k žádnému výraznějšímu zvýšení cen energií nedocházelo a škole se dokonce podařilo v dalších letech v této položce ušetřit. Položka opravy a udržování vzrostla nejvíce v roce 2009. V roce 2009 došlo ke snížení nákladů v položce cestovné a ke snížení nákladů na reprezentaci,

¹⁷ LANDA, Martin. *Jak číst finanční výkazy*. s.71

z čeho se dá usuzovat na snahu snížit výdaje v této oblasti. Položka ostatní služby, kam spadají náklady za služby, jako jsou například výkony spojů a úklid se nejvíce zvýšily v roce 2007 a 2008. V roce 2008 bylo příčinou zejména zvýšení DPH, podobně jako tomu bylo u položky spotřeba materiálu. Položky mzdové náklady, zákonné sociální pojištění a zákonné sociální náklady narostly zejména v roce 2009. Zvýšení se projevilo především čerpáním přidělené účelové dotace od kraje. V položce odpisů došlo k výraznému navýšení v roce 2009, kdy došlo k čerpání investičního fondu a tyto prostředky byly použity na nákup „zahradního domku“. V mateřské škole 1 tvoří tržby z prodeje služeb pouze úplata za předškolní vzdělávání (dále jen školné), neboť tato škola nemá vlastní jídelnu (vývařovnu), jídlo tak pouze vydává, (připravováno a dováženo je ze základní školy, která sídlí v témže areálu). V roce 2007 došlo k nárůstu vybraného školného. Důvodem tohoto zvýšení bylo snížení počtu dětí předškolního věku, které nejsou povinny platit školné, naopak zvýšil se počet dětí, které začaly mateřskou školu navštěvovat celodenně. V roce 2008 došlo k nárůstu těchto tržeb (ze školného), a to vzhledem k prázdninovému provozu mateřské školy. V roce 2009 se oproti roku 2008 tržby snížily. Důvodem byl opět měnící se počet předškoláků a také zvýšený počet žádostí rodičů o prominutí placení školného z důvodu pobírání sociálního příspěvku. Platby za přijaté úroky vzrostly nejvíce v roce 2008, jinak zůstávají téměř ve stejné výši. V položce zúčtování fondů je v porovnání roku 2007-2006 uvedena záporná hodnota. Tato hodnota poukazuje na nulové čerpání rezervního fondu a fondu odměn v roce 2007 a ukazuje výši čerpání fondů v roce 2006. Podobně je tomu při srovnání roku 2009 a 2008. Položka příspěvky a dotace na provoz je v roce 2007 vyšší než v roce 2006. Důvodem tohoto navýšení je zejména poskytnutí vyššího příspěvku zřizovatele, a rovněž vyšší poskytnutí dotace kraje na mzdy. Další výraznější navýšení této položky bylo v roce 2009, které bylo způsobeno zejména přijatou účelovou dotací od kraje.

4.2.2 Mateřská škola 2

Tabulka č.2 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty MŠ 2 - HČ

	2006	2007	07/06	2008	08/07	2009	09/08	2010	10/09
			%		%		%		%
NÁKLADY CELKEM	5 885 788,64	6 147 515,73	4,45	7 887 638,18	28,31	8 612 113,22	9,18	8 920 895,69	3,59
spotřeba materiálu	975 663,20	1 122 266,28	15,03	2 189 946,98	95,14	1 737 959,82	-20,64	1 659 031,59	-4,54
spotřeba energie	531 886,02	595 552,84	11,97	632 525,45	6,21	801 663,87	26,74	792 635,36	-1,13
opravy a udržování	148 380,61	44 067,00	-70,30	119 976,50	172,26	224 271,20	86,93	374 989,00	67,20
cestovné	5 800,00	6 000,00	3,45	6 600,00	10,00	7 200,00	9,09	7 200,00	0,00
náklady na reprezentaci	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ostatní služby	346 608,23	290 289,45	-16,25	307 654,76	5,98	405 266,52	31,73	407 940,50	0,66
mzdové náklady	2 742 129,00	2 846 000,00	3,79	3 207 248,00	12,69	3 826 646,00	19,31	3 975 000,00	3,88
zákonné sociální pojištění	959 750,00	996 916,00	3,87	1 122 228,00	12,57	1 248 833,00	11,28	1 354 216,00	8,44
zákonné sociální náklady	54 246,00	56 925,00	4,94	64 150,00	12,69	76 532,92	19,30	79 500,00	3,88
ostatní sociální náklady	6 800,00	0,00	-100,00	0,00	0,00	6 633,00	0,00	5 594,00	-15,66
ostatní daně a poplatky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 000,00	0,00	0,00	-100,00
jiné ostatní náklady	57 567,58	65 605,16	13,96	71 566,49	9,09	103 642,89	44,82	74 654,24	-27,97
odpisy DNM a DHM	56 958,00	123 894,00	117,52	165 742,00	33,78	172 464,00	4,06	190 135,00	10,25
VÝNOSY CELKEM	5 885 788,64	6 147 515,73	4,45	7 887 638,18	28,31	8 612 113,22	9,18	8 920 895,69	3,59
tržby z prodeje služeb	1 011 235,20	1 155 514,29	14,27	1 409 502,64	21,98	1 632 477,14	15,82	1 647 520,85	0,92
úroky	5 694,23	15 582,95	173,66	22 187,08	42,38	20 180,31	-9,04	9 401,66	-53,41
zúčtování fondů	107 834,00	0,00	-100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
jiné ostatní výnosy	4,86	54,50	1 021,40	608,59	1 016,68	0,00	-100,00	15 646,50	X
příspěvky a dotace na provoz	4 761 020,35	4 976 363,99	4,52	6 455 339,87	29,72	6 959 455,77	7,81	7 248 326,68	4,15

Vlastní zpracování – zdroj – výkaz zisku a ztráty MŠ 2

Z horizontální analýzy je patrné, že nejvyšší nárůst nákladů byl v roce 2008 a to o 28,31%. Vysoké náklady jsou především v položce spotřeba materiálu a opravy a udržování. Tyto zvýšené náklady vznikly v souvislosti s otevřením nové třídy. Za prostředky poskytnuté Městskou částí Praha 8 (500 000 Kč) byla kompletně vybavena třída novým nábytkem, byly zakoupeny hračky, výtvarné a kancelářské potřeby a elektronika. Vyšší nárůst byl způsoben i nákupem drobného hmotného majetku. Zakoupeny byly dětské sedací soupravy, dva televizory, dvě kopírky, do školní jídelny byla zakoupena digitální váha a chladnička. Na údržbu školní zahrady byl zakoupen křovinořez a benzínový vysavač. Celá budova byla zabezpečena elektrickou signalizací. Vyšší nárůst nákladů se projevil v položce opravy a udržování zejména v roce 2008 oproti roku 2007 a to o 172,26% a v 2009 o 86,93 %. Tyto náklady se týkaly zejména oprav v prostoru školní zahrady. Byly opraveny a zastřešeny dřevěné zahradní domečky a všechna pískoviště. Další výdaje vznikly v souvislosti se zahradnickými a zámečnickými pracemi. Musel být opraven chladicí box v kuchyni. Vyšší náklady na odpisy vznikly v roce 2007. V tomto roce bylo zakoupeno z prostředků investičního fondu multifunkční patro v celkové hodnotě 199 000 Kč a sestava se skluzem v celkové částce 49 129,15 Kč.

4.2.3 Mateřská škola 3

Tabulka č.3 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty MŠ 3- HČ

	2006	2007	07/06	2008	08/07	2009	09/08	2010	10/09
			%		%		%		%
NÁKLADY CELKEM	6 734 444,95	7 267 034,16	7,91	8 738 069,81	20,24	9 680 385,23	10,78	10 016 714,27	3,47
spotřeba materiálu	1 086 774,49	1 100 241,28	1,24	1 754 148,56	59,43	1 730 729,85	-1,34	1 830 254,31	5,75
spotřeba energie	700 969,56	758 836,95	8,26	833 108,73	9,79	931 837,73	11,85	1 041 166,08	11,73
opravy a udržování	275 211,60	296 283,53	7,66	394 804,10	33,25	290 687,80	-26,37	200 654,29	-30,97
cestovné	3 586,00	5 272,00	47,02	5 104,00	-3,19	5 390,00	5,60	4 696,00	-12,88
náklady na reprezentaci	2 280,50	1 779,00	-21,99	2 020,00	13,55	3 330,00	0,00	819,00	-75,41
ostatní služby	360 179,80	420 628,90	16,78	413 111,86	-1,79	513 298,72	24,25	541 439,45	5,48
mzdové náklady	3 050 900,00	3 297 500,00	8,08	3 741 303,00	13,46	4 449 591,00	18,93	4 524 592,00	1,69
zákonné sociální pojištění	1 067 854,00	1 156 116,00	8,27	1 314 723,00	13,72	1 455 294,00	10,69	1 543 637,00	6,07
zákonné sociální náklady	61 025,00	63 810,00	4,56	72 976,06	14,36	88 991,88	21,95	90 491,84	1,69
ostatní sociální náklady	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 647,00	0,00	8 149,00	123,44
ostatní daně a poplatky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 100,00	0,00
jiné ostatní náklady	67 603,00	70 099,50	3,69	81 584,50	16,38	58 577,25	-28,20	58 523,30	-0,09
odpisy DNM a DHM	58 061,00	96 467,00	66,15	125 186,00	29,77	149 010,00	19,03	171 192,00	14,89
VÝNOSY CELKEM	6 734 444,95	7 267 034,16	7,91	8 738 069,81	20,24	9 680 385,23	10,78	10 016 714,27	3,47
tržby z prodeje služeb	958 370,50	961 200,70	0,30	1 258 090,47	30,89	1 454 642,09	15,62	1 661 234,25	14,20
úroky	1 750,81	1 633,01	-6,73	1 604,22	-1,76	1 788,71	11,50	1 408,47	-21,26
zúčtování fondů	76 559,00	107 000,00	39,76	158 248,07	47,90	116 787,43	0,00	61 068,41	-47,71
jiné ostatní výnosy	10 098,00	13 344,60	32,15	1 705,00	-87,22	0,00	-100,00	120 767,38	0,00
příspěvky a dotace na provoz	5 687 666,64	6 183 855,85	8,72	7 318 422,05	18,35	8 107 167,00	10,78	8 172 235,76	0,80

Vlastní zpracování – zdroj – výkaz zisku a ztráty MŠ 3

Z horizontální analýzy MŠ3 je patrné, že náklady v průběhu let 2006 až 2010 neustále rostly. Nejvyšší nárůst zaznamenal rok 2008 v porovnání s rokem 2007 a to až o 20,24%. Tento nárůst se nejvíce projevil v položkách spotřební materiál (o 59,43%) a opravy a udržování (o 33,25%). Důvodem tohoto navýšení bylo především otevření nové třídy, na kterou mateřská škola obdržela dotaci od Městské části ve výši 500 000 Kč. Tyto prostředky byly vynaloženy na položení nové podlahové krytiny a na zakoupení vybavení do nové třídy, jako jsou dětské stolky, židličky, lehátka, lůžkoviny, skříňky, různé didaktické pomůcky a další materiál, který děti využívají při svých činnostech. Nový nábytek byl rovněž zakoupen do dětské šatny. Náklady na úpravu a vybavení nové třídy byly však o 220 000 Kč vyšší, než byl poskytnut účelový příspěvek. Kromě příjmů z vlastní činnosti škola použila na vybavení interiéru prostředky z rezervního fondu a to ve výši 65 748,07 Kč. Otevření nové třídy se pochopitelně projevilo i v nárůstu energií a služeb, zejména u poskytovaných služeb jako je úklid a praní prádla. V roce 2008 se rovněž navýšila položka odpisů. Toto navýšení je dáno čerpáním prostředků z investičního fondu. Z investičního fondu byl zakoupen elektrický kotel ve výši 115 000 Kč, který byl plně hrazen z přidělené investiční dotace Městské části a dále zahradní pergola, která byla hrazena z vlastních zdrojů a to částkou ve výši 64 000 Kč. Navýšení této položky se rovněž projevilo i v roce 2007, 2009 a 2010. V těchto letech byly zakoupeny především herní

prvky na zahradu. Přibližně 5% nárůst se projevil v položce mzdové náklady, který byl dán především čerpáním dotace na mzdové prostředky, která byla v souvislosti s otevřením nové třídy navýšena a čerpání poskytnutých účelových dotací Magistrátu hlavního města Prahy. Tyto prostředky byly poskytnuty prostřednictvím rozpočtu Městské části a rozpočtovým opatřením byl navýšen příspěvek mateřské školy. Takto poskytnuté prostředky jsou však účelově vázané a v případě nevyčerpání se vrací. Na částečné dokrytí mezd čerpala mateřská škola prostředky z fondu odměn. Část prostředků na mzdy mateřská škola pokrývá z prostředků za vybrané školné. Ve výnosech se nejvíce navýšila položka tržby z prodeje služeb. Jde o tržby z úplat za předškolní vzdělávání (tzv. školné) a stravné, které se zvýšily vzhledem ke zvýšenému počtu dětí a stravníků. O 18,35% byly navýšeny příspěvky a dotace na provoz. Navýšeny byly z důvodu zvýšených nákladů v souvislosti s otevřením nové třídy.

4.3 Stručná charakteristika základních škol

Základní škola 1

Základní škola 1 je příspěvkovou organizací – právnickou osobou s právní subjektivitou a účetní jednotkou. Je školou pavilónového typu. Povolena kapacita školy je 300 žáků a řadí se mezi školy typu „malé“. Škola má 11 tříd a k 30. 9. 2011 činil počet žáků 144. Ve škole pracuje devatenáct pedagogických pracovníků a třináct provozních zaměstnanců. Součástí školy je školní jídelna, školní družina a v současné době i mateřská škola. Pavilony školy byly po povodních v roce 2002 nově zrekonstruovány. Škola je poměrně dobře vybavena. Kmenové třídy jsou vybaveny dataprojektory a výpočetní technikou, odborné učebny jsou vybaveny pomůckami vztahující se k jednotlivým předmětům. Žáci mají možnost využívat internet v počítačové pracovně a i v jiných učebnách. V prostorách družiny je také dětem k dispozici knihovna. Tato škola se zařadila do sítě bilingvních (dvoujazyčných) škol, výuka žáků probíhá od školního roku 2010/2011 v českém a anglickém jazyce. Škola má dvě tělocvičny se sociálním zázemím, které mohou využívat i žáci z okolních škol. V areálu školy jsou dvě víceúčelová hřiště s umělým povrchem a trávníkem, fotbalové hřiště s trávníkem třetí generace a dětské hřiště. Provoz hřiště zajišťuje správce. Škola provozuje doplňkovou činnost. Příjmy z této činnosti jsou tvořeny z pronájmu učeben (tělocvičen) a z pronájmu sportovního hřiště.

Základní škola 2

Základní škola 2 je příspěvkovou organizací – právnickou osobou s právní subjektivitou. Povolená kapacita školy je 630 žáků a řadí se mezi školy střední. V současnosti má škola 25 tříd, které navštěvuje 608 žáků. Ve škole pracuje čtyřicet šest pedagogických pracovníků a devatenáct provozních zaměstnanců. Součástí školy je školní jídelna, školní družina, školní klub a žákovská knihovna s čítárnou. Škola je poměrně dobře vybavena. Má nově zrekonstruovanou školní jídelnu, dvě počítačové učebny, sloužící jak pro výuku, tak pro zájmovou činnost žáků, učebny s interaktivními tabulemi, dvě tělocvičny, hřiště s umělým povrchem na tenis a míčové hry. Dále je škola vybavena velkým množstvím sportovního náčiní pro sportovní aktivity dětí a vybavením pro činnost zájmových kroužků, například keramickými pecemi a hrnčířskými kruhy. Základní škola je účetní jednotkou, účetnictví zpracovává ekonomka školy. Základní škola provozuje doplňkovou činnost. Okruhy vymezené ve zřizovací listině jsou následující:

- Pronájem učeben, tělocvičen a sportovního hřiště (maximálně na dobu nejvýše jednoho školního roku)
- Ubytovací služby
- Hostinská činnost
- Koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje (na základě živnostenského listu)
- Pořádání odborných kurzů, školení a různých vzdělávacích akcí, včetně lektorské činnosti
- Výuka jazyků
- Výchova a mimoškolní vzdělávání

Základní škola 3

Základní škola 3 je příspěvkovou organizací – právnickou osobou s právní subjektivitou a účetní jednotkou. Povolená kapacita žáků ve škole je 860 a škola se tímto řadí mezi školy typu „velké“. Základní škola je pavilonového typu. V současnosti má škola 13 tříd, které navštěvuje 265 žáků. Ve škole pracuje dvacet čtyři pedagogických pracovníků a patnáct provozních zaměstnanců. Vzhledem k tomu, že kapacita školy je využívána jen z necelých 31%, je část nevyužitých prostor pronajata střední škole. Třicet procent z pronájmu je příjmem základní školy 3, 70% je příjmem Servisního střediska pro

správu svěřeného majetku Městské části Prahy 8, které zabezpečuje udržování a opravy objektu školy. Další část volných prostor využívá základní škola logopedická. Součástí základní školy 3 je školní družina, školní klub, školní jídelna a žákovská knihovna s čítárnou. Prostory areálu tvoří sportovní hřiště, pozemky pro pěstitelské práce a parková úprava. Škola má dvě školní jídelny a tři tělocvičny. Školní jídelnu i prostory tělocvičny využívají i žáci jiné základní školy a studenti střední školy, které sídlí ve stejném areálu. Třídny jsou vybaveny interaktivními tabulemi a počítači. Školní družina a školní klub má v samostatném křídle vlastní účelově zařízené herny s hracími kouty. Školní družina je vybavena zejména pro výtvarné činnosti a pohybové aktivity. Škola má i keramickou dílnu. Účetnictví zpracovává ekonomka školy. Základní škola má povolenu doplňkovou činnost. Okruhy vymezené ve zřizovací listině jsou následující:

- Smlouvy o nájmy učeben (tělocvičen) a nájmu sportovního hřiště
- Hostinská činnost
- Ubytovací služby
- Technické činnosti v dopravě
- Maloobchod se smíšeným zbožím
- Psychologické poradenství a diagnostika
- Poskytování tělovýchovných a sportovních služeb
- Pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí, včetně lektorské činnosti
- Výuka jazyků
- Výchova a mimoškolní vzdělávání
- Provozování kulturních a kulturně vzdělávacích zařízení
- Pořádání kulturních produkcí, zábav a provozování zařízení sloužících k zábavě

4.4 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty

4.4.1 Základní škola 1

Tabulka č.4 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty ZŠ I-HČ

	2006	2007	07/06	2008	08/07	2009	09/08	2010	10/09
			%		%		%		%
NÁKLADY CELKEM	12 724 412,48	12 856 681,38	1,04	13 643 405,59	6,12	14 335 157,91	5,07	13 390 579,99	-6,59
spotřeba materiálu	2 106 605,29	2 044 694,82	-2,94	2 212 611,36	8,21	2 539 197,28	14,76	2 467 708,66	-2,82
Spotřeba energie	1 333 344,19	1 290 890,00	-3,18	1 459 936,86	13,10	1 550 690,73	6,22	1 647 219,17	6,22
opravy a udržování	204 962,35	215 953,25	5,36	303 952,95	40,75	278 615,19	-8,34	209 263,60	-24,89
cestovné	8 230,00	10 249,00	24,53	11 637,00	13,54	10 698,00	-8,07	12 778,00	19,44
náklady na reprezentaci	527,00	0,00	-100,00	1 592,00	X	562,00	-64,70	1 710,00	204,27
ostatní služby	866 737,40	804 124,00	-7,22	933 359,85	16,07	987 953,47	5,85	1 182 133,34	19,65
mzdové náklady	5 251 367,00	5 466 193,00	4,09	5 652 307,00	3,40	5 968 556,00	5,60	5 652 244,00	-5,30
zákonné sociální pojištění	1 838 983,00	1 913 180,00	4,03	1 978 565,00	3,42	1 906 136,00	-3,66	1 902 839,00	-0,17
zákonné sociální náklady	97 523,00	107 787,00	10,52	112 566,14	4,43	118 251,12	5,05	111 924,88	-5,35
ostatní sociální náklady	4 750,00	0,00	-100,00	0,00	0,00	13 220,00	0,00	1 371,00	-89,63
ostatní pokuty a penále	26 017,00	0,00	-100,00	58,00	X	0,00	-100,00	0,00	X
úroky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	X
jiné ostatní náklady	92 230,25	93 704,91	1,60	101 400,93	8,21	91 226,12	-10,03	77 983,01	-14,52
odpisy DNM a DHM	893 136,00	909 905,40	1,88	875 418,50	-3,79	870 052,00	-0,61	123 405,33	-85,82
VÝNOSY CELKEM	12 724 412,48	12 856 681,19	1,04	13 643 405,09	6,12	14 335 157,90	5,07	13 390 579,99	-6,59
Tržby z prodeje služeb	2 327 552,00	1 969 509,00	-15,38	2 398 535,00	21,78	2 708 211,00	12,91	2 411 636,00	-10,95
úroky	2 251,05	2 279,19	1,25	2 419,09	6,14	2 612,86	8,01	2 929,64	12,12
zúčtování fondů	495 395,00	77 193,00	-84,42	0,00	-100,00	171 000,00	X	170 244,00	-0,44
jiné ostatní výnosy	34 328,00	0,00	-100,00	1 651,00	X	0,00	0,00	183 526,00	X
příspěvky a dotace na provoz	9 864 886,43	10 807 700,00	9,56	11 240 800,00	4,01	11 453 334,04	1,89	10 622 244,35	-7,26

Vlastní zpracování – zdroj – výkaz zisku a ztráty ZŠ 1

Z horizontální analýzy ZŠ 1 vyplývá, že celkové náklady nejvíce narostly v roce 2008 (o 6,12%) a v roce 2009 (o 5,07%). V roce 2008 tvořil nárůst 40,75% v položce spotřeba materiálu. Kromě běžných nákupů spotřebního materiálu byly vybaveny novým nábytkem dvě třídy. Byly zakoupeny polohovatelné lavice a židle a univerzální stroj do školní jídelny. Ostatní služby narostly v roce 2008 o 16,07 %. Jde o náklady na úklid, služby za správu počítačů a zahradnické práce na údržbu areálu. V roce 2009 byl největší nárůst opět ve spotřebě materiálu. V letech 2007 a 2008 vzrostly náklady na cestovné. V roce 2009 je patrná úspora. V ostatních položkách nebyl zaznamenán vyšší nárůst nákladů. Ve výnosech se projevil nárůst v roce 2008 a to v položce tržby z prodeje služeb. Tento nárůst byl způsoben především novou činností - přípravou obědů pro jinou základní školu. Vyšší výnos v položce příspěvky a dotace na provoz v roce 2007 oproti roku 2006 byl především díky navýšení dotace na mzdy a příspěvku zřizovatele. Ostatní položky vykazují jen mírný nárůst.

4.4.2 Základní škola 2

Tabulka č. 5 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty ZŠ 2- HČ

	2006	2007	07/06	2008	08/07	2009	09/08	2010	10/09
			%		%		%		%
NÁKLADY CELKEM	27 100 569,58	27 182 835,22	0,30	29 449 526,02	8,34	33 438 195,68	13,54	31 159 270,40	-6,82
spotřeba materiálu	4 143 486,02	2 771 132,02	-33,12	3 373 068,73	21,72	4 650 621,47	37,88	3 308 697,62	-28,85
Spotřeba energie	2 303 645,47	2 314 195,49	0,46	2 922 754,44	26,30	2 855 881,22	-2,29	2 278 677,97	-20,21
opravy a udržování	1 415 833,67	1 549 647,24	9,45	1 631 324,48	5,27	1 677 643,04	2,84	1 650 649,34	-1,61
cestovné	33 653,50	29 656,00	-11,88	28 696,50	-3,24	34 234,00	19,30	37 415,00	9,29
náklady na reprezentaci	0,00	3 854,00		2 755,00	-28,52	4 477,38	62,52	4 530,00	1,18
ostatní služby	767 442,07	850 191,11	10,78	854 867,70	0,55	2 998 001,16	250,70	2 768 651,87	-7,65
mzdové náklady	13 167 836,00	14 055 107,00	6,74	14 789 393,00	5,22	15 437 234,00	4,38	15 225 061,00	-1,37
zákonné sociální pojištění	4 590 176,96	4 892 521,21	6,59	5 152 982,32	5,32	5 065 073,33	-1,71	5 173 002,90	2,13
zákonné sociální náklady	256 437,95	269 234,20	4,99	282 937,84	5,09	298 147,22	5,38	293 531,04	-1,55
ostatní sociální náklady	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	26 581,00	0,00	20 641,00	-22,35
ostatní pokuty a penále	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
úroky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
manka a škody	4 693,00	26 408,00	462,71	0,00	-100,00	3 116,00	0,00	0,00	-100,00
jiné ostatní náklady	240 498,88	223 830,71	-6,93	332 346,03	48,48	298 042,71	-10,32	321 602,46	7,90
odpisy DNM a DHM	176 866,06	197 058,24	11,42	78 399,98	-60,21	89 143,15	13,70	76 810,20	-13,83
VÝNOSY CELKEM	27 100 569,58	27 182 835,22	0,30	29 449 526,02	8,34	33 438 195,68	13,54	31 159 270,40	-6,82
Tržby z prodeje služeb	2 328 861,00	2 108 299,38	-9,47	2 667 787,91	26,54	3 989 003,83	49,52	2 770 357,87	-30,55
úroky	57 026,38	68 152,84	19,51	77 609,84	13,88	62 766,49	-19,13	29 022,95	-53,76
zúčtování fondů	233 922,20	37 110,00	-84,14	597 887,57	1 511,12	262 240,36	-56,14	344 552,00	31,39
jiné ostatní výnosy	97 300,00	78 573,00	-19,25	94 137,70	19,81	6 685,00	0,00	1 641 080,60	24 448,70
příspěvky a dotace na provoz	24 383 460,00	24 890 700,00	2,08	26 012 103,00	4,51	29 117 500,00	11,94	26 374 256,98	-9,42

Vlastní zpracování – zdroj – výkaz zisku a ztráty ZŠ 2

Z tabulky je patrné, že nárůst nákladů ve spotřebě materiálu v roce 2006 oproti roku 2007 byl způsoben především nákupem vybavení do školní knihovny. Nárůst těchto nákladů se projevil i v souvislosti s rekonstrukcí školní jídelny, která pokračovala i v roce 2007. V roce 2008 byl zakoupen datový projektor a sborovny byly vybaveny počítači, dále byl zakoupen projektor do učebny chemie a zavedeny telefony do školních družin. V dalších letech byl nárůst způsoben nákupem počítačů, pomůcek a vybavením školní družiny. Zvýšené náklady na energie se projeví zejména v roce 2008, ve kterém došlo k výraznému zdražení energií. Náklady na opravy a udržování jsou v každém roce vyšší. Převážná část nákladů souvisela s opravou sociálních zařízení, která probíhala již v roce 2006 a pokračovala v roce 2007. V tomto roce byly provedeny také opravy svítidel ve školních prostorách. V roce 2008 se další náklady zvýšily v souvislosti s pokračujícími opravami sociálních zařízení na škole, opravou osvětlení a výměnou linolea. Rok 2009 zahrnuje kromě průběžných oprav také náklady na opravu ústředního topení a podlah v tělocvičně, opravy umyvadel a osvětlení. Zvýšení nákladů na služby v roce 2008 a 2009 vzniklo v souvislosti s rekonstrukcí budovy. V nákladech jsou obsaženy veškeré revize, úklidové služby, malování a ostatní. V položce mzdové náklady je možné pozorovat přibližně 5% nárůst. Tento nárůst je především způsoben čerpáním prostředků ze školného, prostředků fondu odměn a v roce 2009 rovněž čerpáním účelová dotace kraje. Jiné ostatní

náklady se zvýšily zejména v roce 2008 a to v souvislosti s rekonstrukcí budovy. Náklady na odpisy narostly zejména čerpáním finančních prostředků z investičního fondu na nákup interaktivní tabule. Ve výnosech nejvyšší nárůst zaznamenal rok 2009, který je dán především nárůstem tržeb z prodeje služeb a příspěvků a dotace na provoz.

4.4.3 Základní škola 3

Tabulka č. 6 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty ZŠ 3- HČ

	2006	2007	07/06	2008	08/07	2009	09/08	2010	10/09
			%		%		%		%
NÁKLADY CELKEM	18 266 824,76	18 768 535,30	2,75	18 996 727,64	1,22	20 318 747,87	6,96	19 627 344,49	-3,40
spotřeba materiálu	2 390 742,27	2 508 902,96	4,94	2 679 067,16	6,78	3 289 375,31	22,78	2 532 094,42	-23,02
Spotřeba energie	2 153 671,77	2 034 817,30	-5,52	2 383 061,36	17,11	2 426 359,70	1,82	2 647 074,24	9,10
opravy a udržování	367 016,87	301 854,50	-17,75	422 548,60	39,98	692 359,35	63,85	1 186 506,05	71,37
cestovné	28 057,00	13 699,00	-51,17	19 502,00	42,36	19 884,00	1,96	27 911,00	40,37
náklady na reprezentaci	2 195,50	2 990,50	36,21	3 428,50	14,65	7 714,00	125,00	7 620,00	-1,22
ostatní služby	904 488,95	1 109 606,04	22,68	1 073 085,02	-3,29	1 194 581,51	11,32	1 463 564,92	22,52
mzdové náklady	8 657 228,00	8 947 675,00	3,35	8 790 040,00	-1,76	9 158 363,00	4,19	8 448 892,00	-7,75
zákoně sociální pojištění	3 026 563,00	3 132 213,00	3,49	3 079 880,00	-1,67	3 007 559,00	-2,35	2 864 990,00	-4,74
zákoně sociální náklady	170 563,00	175 785,00	3,06	172 942,00	-1,62	181 443,00	4,92	161 933,66	-10,75
ostatní sociální náklady	7 750,00	0,00	-100,00	0,00	0,00	26 437,00	0,00	14 266,00	-46,04
ostatní pokuty a penále	3 648,00	723,00	-80,18	1 886,00	160,86	1 306,00	-30,75	0,00	-100,00
úroky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	334,00	0,00	0,00	-100,00
jiné ostatní náklady	126 063,00	123 941,00	-1,68	130 446,00	5,25	128 189,00	-1,73	145 904,20	13,82
odpisy DNM a DHM	428 837,40	416 328,00	-2,92	240 841,00	-42,15	184 843,00	-23,25	126 588,00	-31,52
VÝNOSY CELKEM	18 266 824,76	18 768 535,30	2,75	18 996 727,64	1,22	20 318 747,87	6,96	19 627 344,49	-3,40
Tržby z prodeje služeb	1 907 052,40	2 027 523,10	6,32	2 281 538,50	12,53	2 192 233,50	-3,91	2 221 171,50	1,32
úroky	30 447,36	32 237,83	5,88	45 849,97	42,22	39 241,07	-14,41	17 948,15	-54,26
zúčtování fondů	89 769,00	145 035,00	61,56	63 214,54	-56,41	426 790,30	575,15	804 454,84	88,49
jiné ostatní výnosy	0,00	16 325,00	X	0,00	-100,00	63 600,00	0,00	179 970,00	182,97
příspěvky a dotace na provoz	16 239 556,00	16 547 414,37	1,90	16 606 124,63	0,35	17 596 883,00	5,97	16 403 800,00	-6,78

Vlastní zpracování – zdroj – výkaz zisku a ztráty ZŠ 3

U základní školy 3 se nejvyšší nárůst nákladů projevil v roce 2009 a to o 6,96%. Nárůst nákladů se projevili zejména ve spotřebě materiálu o 22,78%, a v položce opravy a udržování. Kromě běžných nákupů materiálu (kancelářské potřeby, materiál pro školní družinu a kroužky do školního klubu, čisticí prostředky apod.) byla v tomto roce vybavena nábytkem kancelář ředitelky školy a vybavena nábytkem místnost, kde pracuje školní psycholog. Dále byla kompletně vybavena nábytkem a přístroji cvičná kuchyňka (varné desky, trouby). Byly zakoupeny šatní skříňky pro žáky a vybavena novým nábytkem další třída. Ve škole došlo k výměně osvětlení za úsporné a v souvislosti s tím i k vymalování prostor školy. Ostatní služby (navýšení o 11,32%) zahrnovaly položky jako vedení účetnictví, zpracování auditu, servis programů, údržbu počítačových učeben odbornou firmou, provádění revizí, střežení objektu a jiné služby. Poměrně velký nárůst nákladů na služby zaznamenal i rok 2010. Škola pokračovala ve výměně osvětlení a malování prostor, byla provedena oprava vnitřního povrchu tělocvičny. V roce 2008 došlo ke zvýšení nákladů na energie, zejména na těchto nákladech promítla spotřeba elektrické energie. Ve

výnosech se největší nárůst projevil v roce 2008 v položce tržby z prodeje služeb, které tvoří především stravné a školné. Zúčtování fondů bylo nejvyšší v roce 2009. Škola v tomto roce použila prostředky z rezervního fondu ve výši 426 790, 30 Kč na výměnu osvětlení, zámků, vybavení tříd a školní kuchyňky.

5 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty

Vertikální analýzou nákladů a výnosů obecně zjistíme, jako podíl nesou jednotlivé druhy nákladů na celkových nákladech a jaký podíl výnosů nesou jednotlivé druhy výnosů na celkových výnosech.¹⁸ Pro vertikální analýzu v této práci byly použity strukturované údaje z výkazu zisku a ztrát.

5.1 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty mateřských škol

Mateřská škola 1

Tabulka č. 7 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty MŠ I- HČ

	2006		2007		2008		2009		2010	
NÁKLADY CELKEM	2 688 306,86	100,00%	2 863 406,92	100,00%	3 076 943,30	100,00%	3 234 497,37	100,00%	3 142 178,54	100,00%
spotřeba materiálu	300 112,06	11,16%	258 130,60	9,01%	314 401,83	10,22%	236 339,83	7,31%	258 814,40	8,24%
spotřeba energie	77 518,56	2,88%	91 351,50	3,19%	94 698,00	3,08%	96 495,00	2,98%	104 751,00	3,33%
opravy a udržování	25 202,70	0,94%	27 158,20	0,95%	28 153,00	0,91%	77 883,00	2,41%	14 950,60	0,48%
cestovné	7 680,00	0,29%	9 165,00	0,32%	11 235,00	0,37%	9 824,00	0,30%	9 539,00	0,30%
náklady na reprezentaci	2 052,00	0,08%	4 170,00	0,15%	1 745,50	0,06%	620,00	0,02%	867,00	0,03%
ostatní služby	267 051,92	9,93%	374 253,70	13,07%	481 071,63	15,63%	396 534,07	12,26%	425 124,99	13,53%
mzdové náklady	1 400 331,00	52,09%	1 463 841,00	51,12%	1 467 255,00	47,69%	1 709 060,00	52,84%	1 623 570,00	51,67%
zákonné sociální pojištění	490 117,00	18,23%	512 486,00	17,90%	513 545,00	16,69%	563 785,00	17,43%	552 014,00	17,57%
zákonné sociální náklady	28 006,62	1,04%	29 276,82	1,02%	26 989,28	0,88%	34 181,00	1,06%	32 471,40	1,03%
ostatní sociální náklady	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	3 709,00	0,11%	5 221,00	0,17%
ostatní daně a poplatky	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	1 000,00	0,03%	0,00	0,00%
jiné ostatní náklady	32 179,00	1,20%	35 520,10	1,24%	79 818,06	2,59%	44 660,47	1,38%	42 699,15	1,36%
odpisy DNM a DHM	58 056,00	2,16%	58 054,00	2,03%	58 031,00	1,89%	60 406,00	1,87%	72 156,00	2,30%
VÝNOSY CELKEM	2 688 306,86	100,00%	2 863 406,92	100,00%	3 076 943,30	100,00%	3 234 497,57	100,00%	3 142 178,54	100,00%
	113 353,00	4,22%	159 800,00	5,58%	209 050,00	6,79%	198 100,00	6,12%	275 300,00	8,76%
úroky	4 646,95	0,17%	5 128,51	0,18%	7 411,00	0,24%	4 726,29	0,15%	2 669,58	0,08%
zúčtování fondů	50 164,30	1,87%	0,00	0,00%	132 709,11	4,31%	0,00	0,00%	6 018,10	0,19%
jiné ostatní výnosy	0,50	0,00%	4 125,60	0,14%	3 126,00	0,10%	1 846,90	0,06%	0,48	0,00%
příspěvky a dotace na provoz	2 520 142,11	93,74%	2 694 352,81	94,10%	2 724 647,19	88,55%	3 029 824,38	93,67%	2 858 190,38	90,96%

Vlastní zpracování – zdroj – výkaz zisku a ztráty MŠ I

¹⁸ LANDA, Martin. *Jak číst finanční výkazy*. 1.vydání. Brno: Computer Press, a.s., 2008, 176 s. ISBN 978-80-251-1994-5.

Mateřská škola 2

Tabulka č. 8 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty MŠ 2- HČ

	2006		2007		2008		2009		2010	
NÁKLADY CELKEM	5 885 788,64	100,00%	6 147 515,73	100,00%	7 887 638,18	100,00%	8 612 113,22	100,00%	8 920 895,69	100,00%
spotřeba materiálu	975 663,20	16,58%	1 122 266,28	18,26%	2 189 946,98	27,76%	1 737 959,82	20,18%	1 659 031,59	18,60%
spotřeba energie	531 886,02	9,04%	595 552,84	9,69%	632 525,45	8,02%	801 663,87	9,31%	792 635,36	8,89%
opravy a udržování	148 380,61	2,52%	44 067,00	0,72%	119 976,50	1,52%	224 271,20	2,60%	374 989,00	4,20%
cestovné	5 800,00	0,10%	6 000,00	0,10%	6 600,00	0,08%	7 200,00	0,08%	7 200,00	0,08%
náklady na reprezentaci	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
ostatní služby	346 608,23	5,89%	290 289,45	4,72%	307 654,76	3,90%	405 266,52	4,71%	407 940,50	4,57%
mzdové náklady	2 742 129,00	46,59%	2 846 000,00	46,30%	3 207 248,00	40,66%	3 826 646,00	44,43%	3 975 000,00	44,56%
zákonné sociální pojištění	959 750,00	16,31%	996 916,00	16,22%	1 122 228,00	14,23%	1 248 833,00	14,50%	1 354 216,00	15,18%
zákonné sociální náklady	54 246,00	0,92%	56 925,00	0,93%	64 150,00	0,81%	76 532,92	0,89%	79 500,00	0,89%
ostatní sociální náklady	6 800,00	0,12%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	6 633,00	0,08%	5 594,00	0,06%
ostatní daně a poplatky	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	1 000,00	0,01%	0,00	0,00%
jiné ostatní náklady	57 567,58	0,98%	65 605,16	1,07%	71 566,49	0,91%	103 642,89	1,20%	74 654,24	0,84%
odpisy DNM a DHM	56 958,00	0,97%	123 894,00	2,02%	165 742,00	2,10%	172 464,00	2,00%	190 135,00	2,13%
VÝNOSY CELKEM	5 885 788,64	100,00%	6 147 515,73	100,00%	7 887 638,18	100,00%	8 612 113,22	100,00%	8 920 895,69	100,00%
tržby z prodeje služeb	1 011 235,20	17,18%	1 155 514,29	18,80%	1 409 502,64	17,87%	1 632 477,14	18,96%	1 647 520,85	18,47%
úroky	5 694,23	0,10%	15 582,95	0,25%	22 187,08	0,28%	20 180,31	0,23%	9 401,66	0,11%
zúčtování fondů	107 834,00	1,83%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
jiné ostatní výnosy	4,86	0,00%	54,50	0,00%	608,59	0,01%	0,00	0,00%	15 646,50	0,18%
příspěvky a dotace na provoz	4 761 020,35	80,89%	4 976 363,99	80,95%	6 455 339,87	81,84%	6 959 455,77	80,81%	7 248 326,68	81,25%

Vlastní zpracování – zdroj – výkaz zisku a ztráty MŠ 2

Mateřská škola 3

Tabulka č. 9 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty MŠ 3

	2006		2007		2008		2009		2010	
NÁKLADY CELKEM	6 734 444,95	100,00%	7 267 034,16	100,00%	8 738 069,81	100,00%	9 680 385,23	100,00%	10 016 714,27	100,00%
spotřeba materiálu	1 086 774,49	16,14%	1 100 241,28	15,14%	1 754 148,56	20,07%	1 730 729,85	17,88%	1 830 254,31	18,27%
spotřeba energie	700 969,56	10,41%	758 836,95	10,44%	833 108,73	9,53%	931 837,73	9,63%	1041166,08	10,39%
opravy a udržování	275 211,60	4,09%	296 283,53	4,08%	394 804,10	4,52%	290 687,80	3,00%	200654,29	2,00%
cestovné	3 586,00	0,05%	5 272,00	0,07%	5 104,00	0,06%	5 390,00	0,06%	4696	0,05%
náklady na reprezentaci	2 280,50	0,03%	1 779,00	0,02%	2 020,00	0,02%	3 330,00	0,03%	819	0,01%
ostatní služby	360 179,80	5,35%	420 628,90	5,79%	413 111,86	4,73%	513 298,72	5,30%	541439,45	5,41%
mzdové náklady	3 050 900,00	45,30%	3 297 500,00	45,38%	3 741 303,00	42,82%	4 449 591,00	45,97%	4524592	45,17%
zákonné sociální pojištění	1 067 854,00	15,86%	1 156 116,00	15,91%	1 314 723,00	15,05%	1 455 294,00	15,03%	1543637	15,41%
zákonné sociální náklady	61 025,00	0,91%	63 810,00	0,88%	72 976,06	0,84%	88 991,88	0,92%	90491,84	0,90%
ostatní sociální náklady	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	3 647,00	0,04%	8149	0,08%
ostatní daně a poplatky	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	1100	0,01%
jiné ostatní náklady	67 603,00	1,00%	70 099,50	0,96%	81 584,50	0,93%	58 577,25	0,61%	58523,3	0,58%
odpisy DNM a DHM	58 061,00	0,86%	96 467,00	1,33%	125 186,00	1,43%	149 010,00	1,54%	171192	1,71%
VÝNOSY CELKEM	6 734 444,95	100,00%	7 267 034,16	100,00%	8 738 069,81	100,00%	9 680 385,23	100,00%	10 016 714,27	100,00%
tržby z prodeje služeb	958 370,50	14,23%	961 200,70	13,23%	1 258 090,47	14,40%	1 454 642,09	15,03%	1 661 234,25	16,58%
úroky	1 750,81	0,03%	1 633,01	0,02%	1 604,22	0,02%	1 788,71	0,02%	1 408,47	0,01%
zúčtování fondů	76 559,00	1,14%	107 000,00	1,47%	158 248,07	1,81%	116 787,43	1,21%	61 068,41	0,61%
jiné ostatní výnosy	10 098,00	0,15%	13 344,60	0,18%	1 705,00	0,02%	0,00	0,00%	120 767,38	1,21%
příspěvky a dotace na provoz	5 687 666,64	84,46%	6 183 855,85	85,09%	7 318 422,05	83,75%	8 107 167,00	83,75%	8 172 235,76	81,59%

Zdroj: vlastní zpracování – zdroj – výkaz zisku a ztráty MŠ 3

Mateřské školy - porovnání nákladů vzhledem k celkovým nákladům je u všech tří hodnocených mateřských škol podobné. Níže jsou uvedeny jednotlivé druhy nákladů, které tvoří nejvyšší procentuální podíl k celkovým nákladům:

1. mzdové náklady..... v rozmezí 40 - 52 %
2. spotřeba materiálu ..... v rozmezí 10 - 20 %
3. odvody na ZP a SP.....v rozmezí 15 - 18 %

4. ostatní služby ..... v rozmezí 5 - 12 %
5. energie .....v rozmezí 3 - 10 %
6. opravy a udržování.....v rozmezí 1 - 4 %
7. ostatní položky tvoří v součtu do 5% celkových nákladů

Podíl jednotlivých položek k celkovým výnosům je následující:

1. příspěvky a dotace na provoz ..... v rozmezí 80 - 94 %
2. tržby z prodeje služeb .....v rozmezí 4 - 18 %
3. zúčtování fondů .....v rozmezí 1 - 4 %
4. ostatní položky (úroky a jiné ostatní výnosy) tvoří v součtu do 5%

5.2 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty základních škol

Základní škola 1

Tabulka č. 10 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty ZŠ 1- HČ

	2006		2007		2008		2009		2010	
NÁKLADY CELKEM	12 724 412,48	100,00%	12 856 681,38	100,00%	13 643 405,59	100,00%	14 335 157,91	100,00%	13 390 579,99	100,00%
spotřeba materiálu	2 106 605,29	16,56%	2 044 694,82	15,90%	2 212 611,36	16,22%	2 539 197,28	17,71%	2 467 708,66	18,43%
Spotřeba energie	1 333 344,19	10,48%	1 290 890,00	10,04%	1 459 936,86	10,70%	1 550 690,73	10,82%	1 647 219,17	12,30%
opravy a udržování	204 962,35	1,61%	215 953,25	1,68%	303 952,95	2,23%	278 615,19	1,94%	209 263,60	1,56%
cestovné	8 230,00	0,06%	10 249,00	0,08%	11 637,00	0,09%	10 698,00	0,07%	12 778,00	0,10%
náklady na reprezentaci	527,00	0,00%	0,00	0,00%	1 592,00	0,01%	562,00	0,00%	1 710,00	0,01%
ostatní služby	866 737,40	6,81%	804 124,00	6,25%	933 359,85	6,84%	987 953,47	6,89%	1 182 133,34	8,83%
mzdové náklady	5 251 367,00	41,27%	5 466 193,00	42,52%	5 652 307,00	41,43%	5 968 556,00	41,64%	5 652 244,00	42,21%
zákonné sociální pojištění	1 838 983,00	14,45%	1 913 180,00	14,88%	1 978 565,00	14,50%	1 906 136,00	13,30%	1 902 839,00	14,21%
zákonné sociální náklady	97 523,00	0,77%	107 787,00	0,84%	112 566,14	0,83%	118 251,12	0,82%	111 924,88	0,84%
ostatní sociální náklady	4 750,00	0,04%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	13 220,00	0,09%	1 371,00	0,01%
ostatní pokuty a penále	26 017,00	0,20%	0,00	0,00%	58,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
úroky	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
jiné ostatní náklady	92 230,25	0,72%	93 704,91	0,73%	101 400,93	0,74%	91 226,12	0,64%	77 983,01	0,58%
odpisy DNM a DHM	893 136,00	7,02%	909 905,40	7,08%	875 418,50	6,42%	870 052,00	6,07%	123 405,33	0,92%
VÝNOSY CELKEM	12 724 412,48	100,00%	12 856 681,19	100,00%	13 643 405,09	100,00%	14 335 157,91	100,00%	13 390 579,99	100,00%
Tržby z prodeje služeb	2 327 552,00	18,29%	1 969 509,00	15,32%	2 398 535,00	17,58%	2 708 211,00	18,89%	2 411 636,00	18,01%
úroky	2 251,05	0,02%	2 279,19	0,02%	2 419,09	0,02%	2 612,86	0,02%	2 929,64	0,02%
zúčtování fondů	495 395,00	3,89%	77 193,00	0,60%	0,00	0,00%	171 000,00	1,19%	170 244,00	1,27%
jiné ostatní výnosy	34 328,00	0,27%	0,00	0,00%	1 651,00	0,01%	0,01	0,00%	183 526,00	1,37%
příspěvky a dotace na provoz	9 864 886,43	77,53%	10 807 700,00	84,06%	11 240 800,00	82,39%	11 453 334,04	79,90%	10 622 244,35	79,33%

Vlastní zpracování – zdroj – výkaz zisku a ztráty ZŠ 1

Základní škola 2

Tabulka č. 11 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty ZŠ 2 -HČ

	2006		2007		2008		2009		2010	
NAKLADY CELKEM	27 100 569,58	100,00%	27 182 835,22	100,00%	29 449 526,02	100,00%	33 438 195,68	100,00%	31 159 270,40	100,00%
spotřeba materiálu	4 143 486,02	15,29%	2 771 132,02	10,19%	3 373 068,73	11,45%	4 650 621,47	13,91%	3 308 697,62	10,62%
Spotřeba energie	2 303 645,47	8,50%	2 314 195,49	8,51%	2 922 754,44	9,92%	2 855 881,22	8,54%	2 278 677,97	7,31%
opravy a udržování	1 415 833,67	5,22%	1 549 647,24	5,70%	1 631 324,48	5,54%	1 677 643,04	5,02%	1 650 649,34	5,30%
cestovné	33 653,50	0,12%	29 656,00	0,11%	28 696,50	0,10%	34 234,00	0,10%	37 415,00	0,12%
náklady na reprezentaci	0,00	0,00%	3 854,00	0,01%	2 755,00	0,01%	4 477,38	0,01%	4 530,00	0,01%
ostatní služby	767 442,07	2,83%	850 191,11	3,13%	854 867,70	2,90%	2 998 001,16	8,97%	2 768 651,87	8,89%
mzdové náklady	13 167 836,00	48,59%	14 055 107,00	51,71%	14 789 393,00	50,22%	15 437 234,00	46,17%	15 225 061,00	48,86%
zákonné sociální pojištění	4 590 176,96	16,94%	4 892 521,21	18,00%	5 152 982,32	17,50%	5 065 073,33	15,15%	5 173 002,90	16,60%
zákonné sociální náklady	256 437,95	0,95%	269 234,20	0,99%	282 937,84	0,96%	298 147,22	0,89%	293 531,04	0,94%
ostatní sociální náklady	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	26 581,00	0,08%	20 641,00	0,07%
ostatní pokuty a penále	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
úroky	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
manka a škody	4 693,00	0,02%	26 408,00	0,10%	0,00	0,00%	3 116,00	0,01%	0,00	0,00%
jiné ostatní náklady	240 498,88	0,89%	223 830,71	0,82%	332 346,03	1,13%	298 042,71	0,89%	321 602,46	1,03%
odpisy DNM a DHM	176 866,06	0,65%	197 058,24	0,72%	78 399,98	0,27%	89 143,15	0,27%	76 810,20	0,25%
VÝNOSY CELKEM	27 100 569,58	100,00%	27 182 835,22	100,00%	29 449 526,02	100,00%	33 438 195,68	100,00%	31 159 270,40	100,00%
Tržby z prodeje služeb	2 328 861,00	8,59%	2 108 299,38	7,76%	2 667 787,91	9,06%	3 989 003,83	11,93%	2 770 357,87	8,89%
úroky	57 026,38	0,21%	68 152,84	0,25%	77 609,84	0,26%	62 766,49	0,19%	29 022,95	0,09%
zúčtování fondů	233 922,20	0,86%	37 110,00	0,14%	597 887,57	2,03%	262 240,36	0,78%	344 552,00	1,11%
jiné ostatní výnosy	97 300,00	0,36%	78 573,00	0,29%	94 137,70	0,32%	6 685,00	0,02%	1 641 080,60	5,27%
příspěvky a dotace na provoz	24 383 460,00	89,97%	24 890 700,00	91,57%	26 012 103,00	88,33%	29 117 500,00	87,08%	26 374 256,98	84,64%

Vlastní zpracování – zdroj – výkaz zisku a ztráty ZŠ 2

Základní škola 3

Tabulka č. 12 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty ZŠ 3-HČ

	2006		2007		2008		2009		2010	
NAKLADY CELKEM	18 266 824,76	100,00%	18 768 535,30	100,00%	18 996 727,64	100,00%	20 318 747,87	100,00%	19 627 344,49	100,00%
spotřeba materiálu	2 390 742,27	13,09%	2 508 902,96	13,37%	2 679 067,16	14,10%	3 289 375,31	16,19%	2 532 094,42	12,90%
Spotřeba energie	2 153 671,77	11,79%	2 034 817,30	10,84%	2 383 061,36	12,54%	2 426 359,70	11,94%	2 647 074,24	13,49%
opravy a udržování	367 016,87	2,01%	301 854,50	1,61%	422 548,60	2,22%	692 359,35	3,41%	1 186 506,05	6,05%
cestovné	28 057,00	0,15%	13 699,00	0,07%	19 502,00	0,10%	19 884,00	0,10%	27 911,00	0,14%
náklady na reprezentaci	2 195,50	0,01%	2 990,50	0,02%	3 428,50	0,02%	7 714,00	0,04%	7 620,00	0,04%
ostatní služby	904 488,95	4,95%	1 109 606,04	5,91%	1 073 085,02	5,65%	1 194 581,51	5,88%	1 463 564,92	7,46%
mzdové náklady	8 657 228,00	47,39%	8 947 675,00	47,67%	8 790 040,00	46,27%	9 158 363,00	45,07%	8 448 892,00	43,05%
zákonné sociální pojištění	3 026 563,00	16,57%	3 132 213,00	16,69%	3 079 880,00	16,21%	3 007 559,00	14,80%	2 864 990,00	14,60%
zákonné sociální náklady	170 563,00	0,93%	175 785,00	0,94%	172 942,00	0,91%	181 443,00	0,89%	161 933,66	0,83%
ostatní sociální náklady	7 750,00	0,04%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	26 437,00	0,13%	14 266,00	0,07%
ostatní pokuty a penále	3 648,00	0,02%	723,00	0,00%	1 886,00	0,01%	1 306,00	0,01%	0,00	0,00%
úroky	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	334,00	0,00%	0,00	0,00%
jiné ostatní náklady	126 063,00	0,69%	123 941,00	0,66%	130 446,00	0,69%	128 189,00	0,63%	145 904,20	0,74%
odpisy DNM a DHM	428 837,40	2,35%	416 328,00	2,22%	240 841,00	1,27%	184 843,00	0,91%	126 588,00	0,64%
VÝNOSY CELKEM	18 266 824,76	100,00%	18 768 535,30	100,00%	18 996 727,64	100,00%	20 318 747,87	100,00%	19 627 344,49	100,00%
Tržby z prodeje služeb	1 907 052,40	10,44%	2 027 523,10	10,80%	2 281 538,50	12,01%	2 192 233,50	10,79%	2 221 171,50	11,32%
úroky	30 447,36	0,17%	32 237,83	0,17%	45 849,97	0,24%	39 241,07	0,19%	17 948,15	0,09%
zúčtování fondů	89 769,00	0,49%	145 035,00	0,77%	63 214,54	0,33%	426 790,30	2,10%	804 454,84	4,10%
jiné ostatní výnosy	0,00	0,00%	16 325,00	0,09%	0,00	0,00%	63 600,00	0,31%	179 970,00	0,92%
příspěvky a dotace na provoz	16 239 556,00	88,90%	16 547 414,37	88,17%	16 606 124,63	87,42%	17 596 883,00	86,60%	16 403 800,00	83,58%

Vlastní zpracování – zdroj – výkaz zisku a ztráty ZŠ 3

Základní školy - porovnání nákladů vzhledem k celkovým nákladům je u všech tří hodnocených základních škol podobné. Jednotlivé druhy nákladů, které tvoří nejvyšší procentuální podíl k celkovým nákladům:

1. mzdové náklady.....v rozmezí 41 - 52 %
2. spotřeba materiálu ..... v rozmezí 10 - 19 %
3. odvody na ZP a SP.....v rozmezí 3 - 18 %
4. energie .....v rozmezí 7 - 13 %

5. ostatní služby ..... v rozmezí 3 - 9 %
6. opravy a udržování.....v rozmezí 1 - 6 %
7. ostatní položky tvoří v součtu do 5% celkových nákladů

Podíl jednotlivých položek k celkovým výnosům je následující:

1. příspěvky a dotace na provoz ..... v rozmezí 77 - 92 %
2. tržby z prodeje služeb .....v rozmezí 8 - 18 %
3. zúčtování fondů .....v rozmezí 1 - 4 %
4. ostatní položky (úroky a jiné ostatní výnosy) tvoří v součtu do 5%

V porovnání nákladů základních oproti mateřským školám vyplynulo, že položka nákladů na energie je u základních škol čtvrtou nejvyšší položkou, u mateřských škol je tato položka na pátém místě. Je to způsobeno tím, že budovy základních škol jsou větší a rozsáhlejší než budovy mateřských škol a proto náklady na energie musí být větší. Pořadí ostatních položek je shodné a podobné i v procentuálním rozmezí k celkovým nákladům.

6 Doplnková činnost mateřských a základních škol

Základní a mateřské školy mohou provozovat doplňkovou činnost, kterou ji zřizovatel povolí k tomu, aby mohly lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců. Tato činnost však nesmí narušovat plnění hlavních účelů školy a v účetnictví se sleduje odděleně.

Následující tabulka ukazuje dosažený zisk z doplňkové činnosti u mateřských škol ve sledovaném období 2006 – 2010. Vzhledem k tomu, že mateřská škola 1 nemá možnosti k provozování doplňkové činnosti, jsou hodnoty uvedené v tabulce u této mateřské školy nulové.

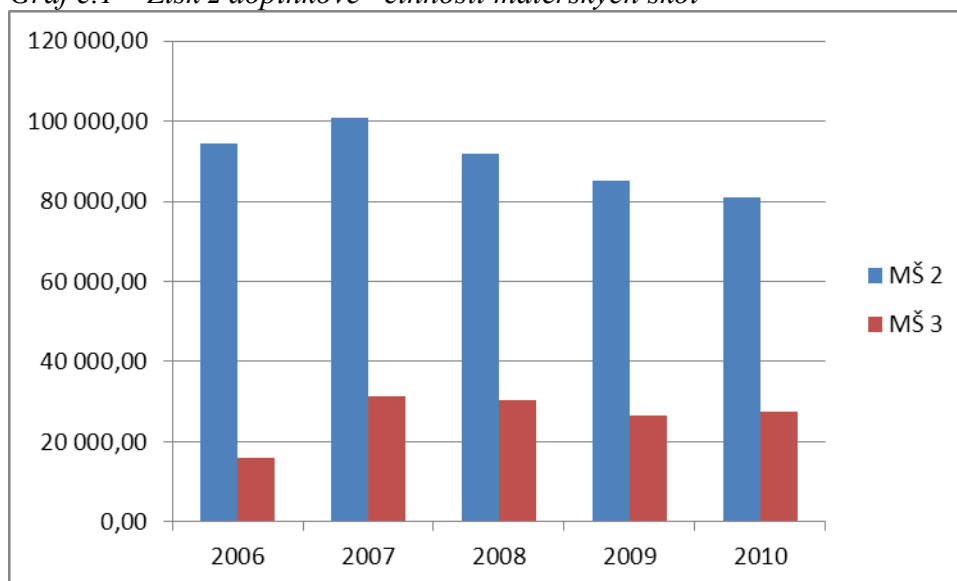
Tabulka č.13 Zisk z doplňkové činnosti mateřských škol

	2006	2007	2008	2009	2010
MŠ 1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
MŠ 2	94 312,90	100 682,50	92 010,00	85 287,00	80 820,00
MŠ 3	15 941,00	31 460,00	30 212,36	26 564,40	27 393,80

Vlastní zpracování - zdroj – výkaz zisku a ztráty MŠ

Graf č.1 Zisk z doplňkové činnosti mateřských škol

Vlastní zpracování – zdroj – výkaz zisku a ztráty

6.1 Rentabilita nákladů v doplňkové činnosti

Rentabilita nákladů je nepřísnejší ukazatel, který poměřuje čistý zisk s náklady na jeho dosažení.¹⁹ Cílem je růst tohoto ukazatele. Vzhledem k tomu, že cílem hlavní činnosti je pouze vyrovnávat náklady a výnosy je složité hodnotit školu z pohledu rentability. Ukazatel rentability lze tak hodnotit pouze u provádění doplňkové činnosti, kde zisk je hlavním cílem této činnosti.

Tabulka č.14 Rentabilita nákladů - doplňková činnost MŠ 2

	2006	2007	2008	2009	2010
Náklady DČ	314 338,15	298 361,21	311 468,97	323 296,63	326 074,55
Zisk z DČ	94 312,90	100 682,50	92 010,00	85 287,00	80 820,00
Rentabilita nákladů v %	30,00	33,75	29,54	26,38	24,79

Vlastní zpracování – zdroj – výkaz zisku a ztráty MŠ 2

¹⁹ MOCKOVČIAKOVÁ, Alena, Danuše PROKŮPKOVÁ, Zdeněk MORÁVEK. *Příspěvkové organizace 2011s.170*

Tabulka č.15 Rentabilita nákladů - doplňková činnost MŠ 3

	2006	2007	2008	2009	2010
Náklady DČ	99 287,94	67 470,75	74 741,32	49 155,51	28 040,33
Zisk z DČ	15 941,00	31 460,00	30 212,36	26 564,40	27 393,80
Rentabilita nákladů v %	16,06	46,63	40,42	54,04	97,69

Vlastní zpracování – zdroj – výkaz zisku a ztráty MŠ 3

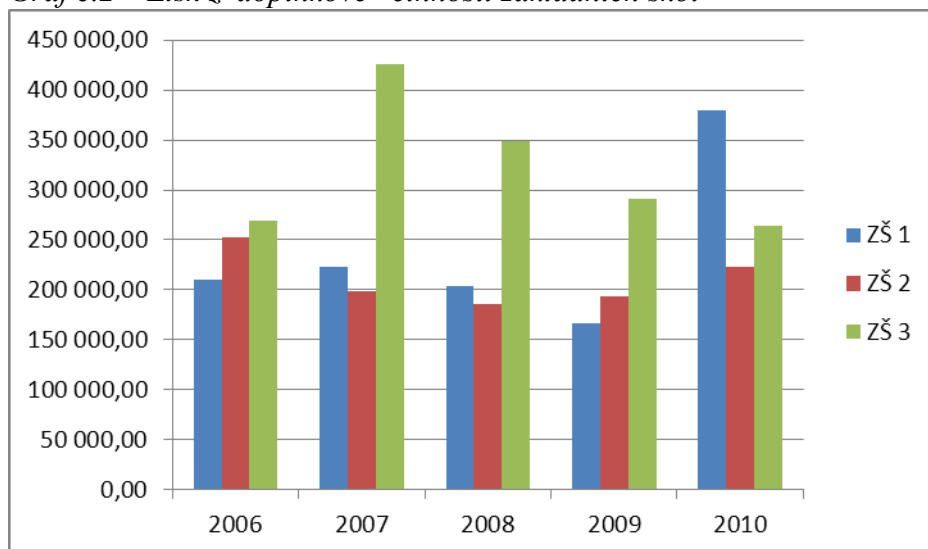
U mateřské školy 2 tento ukazatel vykazuje klesající tendenci. Tato je způsobena především nárůstem nákladů a to konkrétně nárůstem nákladů na energie. Mateřská škola 3 naopak vykazuje rostoucí tendenci, která je žádoucí. Zde naopak došlo k snížení nákladů a to úsporou nákladů na elektřinu a teplo.

Tabulka č.16 Zisk z doplňkové činnosti základních škol

	2006	2007	2008	2009	2010
ZŠ 1	210 279,77	222 490,17	203 853,93	166 419,64	379 776,27
ZŠ 2	252 290,15	198 679,62	185 507,95	193 431,62	223 003,26
ZŠ 3	269 650,34	426 228,44	348 469,23	290 789,99	264 611,36

Vlastní zpracování – zdroj – výkaz zisku a ztráty

Graf č.2 Zisk z doplňkové činnosti základních škol

Vlastní zpracování – zdroj – výkaz zisku a ztráty

Tabulka č.17 Rentabilita nákladů - doplňková činnost ZŠ 1

	2006	2007	2008	2009	2010
Náklady DČ	808 435,73	884 176,83	939 063,87	1 140 355,36	615 453,73
Zisk z DČ	210 279,77	222 490,17	203 853,93	166 419,64	379 776,27
Rentabilita nákladů v %	26,01	25,16	21,71	14,59	61,71

Vlastní zpracování – zdroj – výkaz zisku a ztráty ZŠ 1

Tabulka č.18 Rentabilita nákladů - doplňková činnost ZŠ 2

	2006	2007	2008	2009	2010
Náklady DČ	1 121 170,93	1 070 888,62	1 087 386,63	1 006 831,88	1 043 115,93
Zisk z DČ	252 290,15	198 679,62	185 507,95	193 431,62	223 003,26
Rentabilita nákladů v %	22,50	18,55	17,06	19,21	21,38

Tabulka č.19 Rentabilita nákladů - doplňková činnost ZŠ 3

	2006	2007	2008	2009	2010
Náklady DČ	808 435,73	884 176,83	939 063,87	1 140 355,36	615 453,73
Zisk z DČ	210 279,77	222 490,17	203 853,93	166 419,64	379 776,27
Rentabilita nákladů v %	26,01	25,16	21,71	14,59	61,71

Vlastní zpracování – zdroj – výkaz zisku a ztráty ZŠ 3

U ZŠ 1 ukazatel rentability nákladů klesal od roku 2006 až do roku 2009. Nárůst byl zaznamenán až v roce 2010. K tomuto nárůstu došlo zejména z důvodu úspory energií a nákladů na opravy a udržování. Také došlo ke snížení nákladů na služby. U ZŠ 2 se ukazatel rentability za celé období pohybuje v rozmezí od 17,06 % do 22,5%. Nejlépe lze hodnotit rok 2006 a 2010. V roce 2008 byl tento ukazatel nejnižší (17,06 %). Důvodem nízké hodnoty tohoto ukazatele jsou zvýšené náklady, které se projeví ve spotřebě materiálu a nákladech na prodané zboží. U ZŠ 3 ukazatel rentability nákladů nejvyšší v roce 2007. V tomto roce byly nízké náklady a vysoké tržby. Od roku 2008 do 2010 má tento ukazatel klesající tendenci. Tato je dána zvýšením nákladů zejména ve spotřebě materiálu, nákladech na služby a mzdových nákladů.

7 Přehled nákladovosti na jednoho žáka z celkových nákladů školy

Tabulka č. 20 Náklad na jednoho žáka MŠ z celkových nákladů školy

		2006	2007	2008	2009	2010
MŠ 1	celkové náklady	2 688 307	2 863 407	3 076 943	3 234 497	3 142 179
	počet žáků	48	48	50	50	50
	náklady na 1 žáka v Kč	56 006	59 654	61 539	64 690	62 844
	porovnání s rokem 2006	X	3 648	5 532	8 684	6 837
MŠ 2	celkové náklady	5 885 788,64	6 147 515,73	7 887 638	8 612 113,22	8 920 895,65
	počet žáků	103	107	131	139	139
	náklady na 1 žáka v Kč	57 144	57 453	60 211	61 958	64 179
	porovnání s rokem 2006	X	310	3 067	4 814	7 036
MŠ 3	celkové náklady	6 734 444,95	7 267 034,16	8 738 069,81	9 680 385,23	10 016 714,27
	počet žáků	133	135	165	162	167
	náklady na 1 žáka v Kč	50 635	53 830	52 958	59 755	59 980
	porovnání s rokem 2006	X	3 195	2 323	9 121	9 345

Zdroj Vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky je patrné, že nejvyšší nárůst nákladů na žáka u MŠ 1 byl v roce 2009 a to až o 8 684 Kč oproti roku 2006. Tento nárůst byl způsoben zejména nárůstem nákladů na energie a téměř trojnásobným zvýšením nákladů na opravy a udržování. Menší měrou se na tomto zvýšení podílely náklady na cestovné. V roce 2009 se také zvýšily náklady na služby a to přibližně o 129 000 Kč oproti roku 2006. Dále se nárůst nákladů promítl zvýšením čerpáním mzdových prostředků, zejména čerpáním přidělené účelové dotace z Magistrátu hlavního města Prahy a čerpáním prostředků ze školného. U MŠ 2 se projevil nejvyšší nárůst nákladů na žáka v roce 2010. Tento nárůst činil 7 036 Kč oproti roku 2006. Nárůst nákladů byl zaznamenán již v roce 2008 a to v souvislosti s otevřením nové třídy. V dalších letech se náklady zvyšovaly u všech položek, z toho nejvíce v položce opravy a udržování. U MŠ 3 se nejvyšší nárůst nákladů na žáka projevil v roce 2010. Při srovnání nákladů roku 2006 a 2010 vzrostly celkové náklady více než o tři miliony. Nárůst ale také zaznamenal počet dětí navštěvující mateřskou školu, který činil o 34 děti více oproti roku 2006, čímž vznikly nejen vyšší náklady na mzdové prostředky (navýšení pedagogických pracovníků) ale i na služby, energie a ostatní náklady spojené s provozem školy.

Tabulka č. 21 Náklad na jednoho žáka ZŠ z celkových nákladů školy

		2006	2007	2008	2009	2010
ZŠ 1	celkové náklady	12 724 412,48	12 856 681,38	13 643 405,59	14 335 157,91	13 390 579,99
	počet žáků	157	156	139	137	140
	náklady na 1 žáka v Kč	81 047	82 415	98 154	104 636	95 647
	porovnání s rokem 2006	X	1 367	17 107	23 589	14 600
ZŠ 2	celkové náklady	27 100 569,58	27 182 835,22	29 449 526,02	33 438 195,68	31 159 270,40
	počet žáků	576	590	554	546	565
	náklady na 1 žáka v Kč	47 050	46 073	53 158	61 242	55 149
	porovnání s rokem 2006	X	-977	6 108	14 193	8 100
ZŠ 3	celkové náklady	18 266 824,76	18 768 535,30	18 996 727,64	20 318 747,87	19 627 344,49
	počet žáků	309	296	285	255	263
	náklady na 1 žáka v Kč	59 116	63 407	66 655	79 681	74 629
	porovnání s rokem 2006	X	4 291	7 539	20 565	15 513

Zdroj Vlastní zpracování

Nejvyšší nárůst nákladů na žáka se projevil u ZŠ 1 v roce 2009. Toto navýšení bylo způsobeno jednak zvýšením celkových nákladů a zároveň snížením počtu žáků o 20. U ZŠ 2 byl nejvyšší nárůst nákladů v roce 2009. Navýšení nákladů se projevila u položek spotřeba materiálu, energie, opravy a udržování, cestovné, ostatních služeb, mzdových nákladů, sociálního pojištění a dalších. Rovněž se do nákladů promítlo snížení počtu žáků a to celkem o 30 žáků. U ZŠ 3 je patrný nejvyšší nárůst nákladů v roce 2009 a to o 20 565 Kč oproti roku 2006. Navýšení nákladů se bylo způsobeno zejména velkým snížením počtu žáků v roce 2009 a to o 54 žáků a dále zvýšením celkových nákladů.

8 Zhodnocení výsledků a závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zhodnocení hospodaření vybraného vzorku mateřských a základních škol. Hodnocení se vztahovalo na období od roku 2006 do roku 2010. Byla provedena vertikální a horizontální analýza výkazu zisku a ztrát u každé sledované školy, zhodnocena rentabilita nákladů v doplňkové činnosti a vyhodnocena nákladovost na žáka. Z výsledků provedené analýzy vyplynula konkrétní zjištění a k těmto jsou navržena opatření, za pomoci kterých by mohlo být dosaženo snížení celkových nákladů. Celkové náklady na provoz škol meziročně narůstaly u všech sledovaných škol v rozmezí od 2% do 10%. Největší položkou celkových nákladů školy jsou mzdové náklady. Je potřeba především hledat možnosti, jak tuto položku ovlivňovat a tyto náklady snižovat. Problematika mzdových nákladů pracovníků ve školství je však velice složitá. Mzdové náklady by měl především zajišťovat stát, neboť školství je neziskovým sektorem. Přesto i v této oblasti platí obecné principy hledání úspor. Jednou z možností, je částečné a citlivé snížení počtu pedagogických nebo nepedagogických pracovníků. Neúměrné a nerozvážené snižování počtu pedagogů by však ve svém důsledku mohlo vést ke snížení kvality vzdělávání. Mělo by být proto prioritou ředitelů škol zachovat jen nezbytný počet pedagogických pracovníků, kteří jsou schopni zajišťovat dostatečnou kvalitu výuky ve všech třídách. Rovněž by měla být zvažována i optimální věková struktura pedagogického sboru, neboť i tato skutečnost má svůj dopad do výše mzdových výdajů. Druhou možností je snižování platů učitelů. Tato možnost však nepřípadá v současné době v úvahu, neboť dlouhodobě je prosazován trend opačný, aby profese pedagogického pracovníka byla náležitě finančně oceněna. Jinou možností je pak celková změna dosavadního způsobu financování škol. Touto otázkou se v současné době zabývá koncepční záměr Ministerstva

školství, mládeže a tělovýchovy, které navrhuje kombinaci oborových normativů (pro odměňování pedagogů) a nákladového financování (pro odměňování nepedagogických pracovníků a školských služeb). Dalším faktorem souvisejícím s tématem mzdových prostředků je požadavek na naplněnost tříd. Splnění tohoto požadavku však není věcí jednoduše dosažitelnou a je předmětem neustálých odborných diskusí ve školství. Další variantou jak dofinancovat mzdové náklady, která je dnes poměrně rozšířená, je využívání finančních prostředků z „fondu odměn“ nebo z vybraného školního. Ne však každá škola má možnost tento fond každoročně naplňovat, neboť ne každá škola může provozovat doplňkovou činnost z pronájmu prostor a zařízení a prodeje služeb. V této souvislosti je však nutné upozornit na skutečnost, že u škol, které doplňkovou činnost provádějí, je pak potřebné, aby zřizovatel při stanovování výše příspěvků na provoz a investice zakalkuloval i amortizaci majetku používaného pro doplňkovou činnost, neboť například častější využívání tělocvičny i pro doplňkovou činnost s sebou nese i rychlejší opotřebení zařízení. Druhou největší položkou z celkových nákladů školy je položka spotřeba materiálu. I v této položce lze uspořit. Tato položka zahrnuje zejména nákupy kancelářských potřeb, čisticích prostředků, materiály pro školní družiny a kroužky (hračky, hry, knihy) drobný hmotný majetek (lavičky, nádobí, židle apod.). Čerpání finančních prostředků z této položky vychází z potřeb každé jednotlivé školy. I zde lze najít určité rezervy, například centralizovaným nákupem některých komodit pro více škol, vytvoření standardu potřeb (například pro vybavení třídy), regulací kopírování-zavedením kopírovacích kreditů apod. Třetí největší položkou z celkových nákladů jsou energie. Zde lze hledat cesty k úsporám z několika hledisek. První hlediskem je modernizace budov škol a školních zařízení (zateplování pláště budov, nákupy úsporných elektrospotřebičů, zavedení termoregulačních ventilů a vyregulování tepelných soustav apod). V tomto směru je i nezadatelná úloha zřizovatele, který by měl analyzovat výdaje za energie a snažit se o efektivní přidělování investičních prostředků. Náklady za energie lze ovlivnit také samotnou výchovou žáků, ale i pedagogů, k šetření (omezit svícení na chodbách v době učebních hodin, kontrolovat větrání, regulovat topení). Další cestou k hledání úspor této položky na energie je jejich způsob nákupu. I zde lze uvažovat o centrálním nákupu komodit pro několik škol. Šetřit lze i v položce služby a to například za služby mobilních operátorů, kdy lze v mnoha případech sjednat výhodnější tarif. I zde je nezastupitelná role ředitelů škol, kteří jako správní manažeři musí průběžně kontrolovat a aktualizovat

smluvní vztahy (například kontrolou aktuálních cen energií a služeb na trhu nebo kontrolou cen služeb za revize prováděné externími firmami ve školách apod.)

Výši celkové nákladovosti ovlivňuje mnoho faktorů. Ke snížení celkové nákladovosti je tak potřeba hledat kombinace více faktorů. Byly popsány některé z nich a navržena řešení. Posuzování této otázky je a bude nadále předmětem diskuzí souvisejících s reformou financování regionálního školství a hledání efektivního hospodaření každé školy.

9 Seznam použitých zdrojů

HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ A KOLEKTIV. *Veřejné finance 2.* aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s, 2010, 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.

LANDA, Martin. *Jak číst finanční výkazy.* 1.vydání. Brno: Computer Press, a.s., 2008, 176 s. ISBN 978-80-251-1994-5.

MOCKOVČIAKOVÁ, Alena, Danuše PROKŮPKOVÁ, Zdeněk MORÁVEK. *Příspěvkové organizace 2011.* 5.vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR,a.s., 2011, 324 s. meritum. ISBN 978-80-7357-626-4.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru 3.* aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Aspi.a.s, 2008, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

SCHNEIDEROVÁ, Ivana, *Rozpočtová skladba v roce 2010,* 1. vydání. Acha obec účtuje, s.r.o., 2010,238 s. ISBN 978-80-254-5608-8.

VALENTA, Jiří. *Financování a rozpočet školy.* 1. vydání Karviná: Paris, 2004, 131 s. ISBN 80-239-2218-1.

VALENTA, Jiří. *Právní rámec řízení škol a školských zařízení.* 1. vydání. Karviná: Antonín Pavera -PARIS, 2010, 340 s. ISBN 978-80-87173-16-9.

Právní normy

Česká republika. Zákon č. 563/1991 Sb., ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Česká republika. Zákon č. 218/2000 Sb., ze dne 27. června 2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů

Česká republika. Zákon č. č. 250/2000 Sb., ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

Česká republika. Zákon č. 561/2004 Sb., ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Česká republika. Zákon č. 320/2001Sb., ze dne 9. srpna 2001 o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů

Česká republika. Zákon č. 563/2004 Sb., ze dne 24. září 2004 o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Materiály školy a Městské části Praha 8

Výkaz zisku a ztráty MŠ 1, MŠ 2, MŠ 3 2006 - 2010

Výkaz zisku a ztráty ZŠ 1, ZŠ 2, ZŠ 3 2006 - 2010

Rozborové zprávy odboru školství MČ Praha 8

Zřizovací listina MŠ 1, MŠ 2, MŠ 3

Zřizovací listina ZŠ 1, ZŠ 2, ZŠ 3

10 Seznam zkratk

ZŠ – Základní škola

MŠ – Mateřská škola

HČ – Hlavní činnost

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MHMP – Magistrát hlavního města Prahy

apod. – a podobně

11 Seznam tabulek a grafů

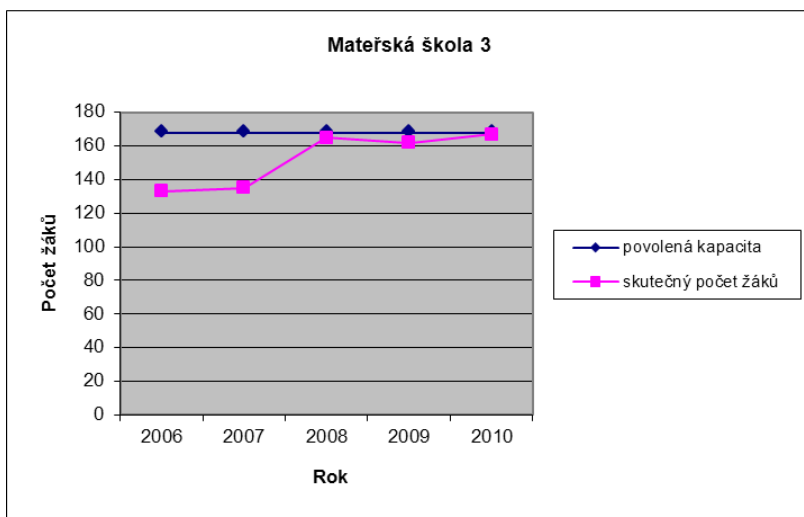
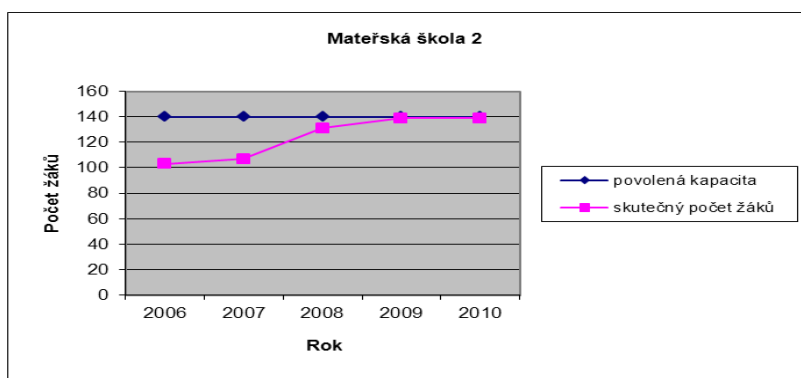
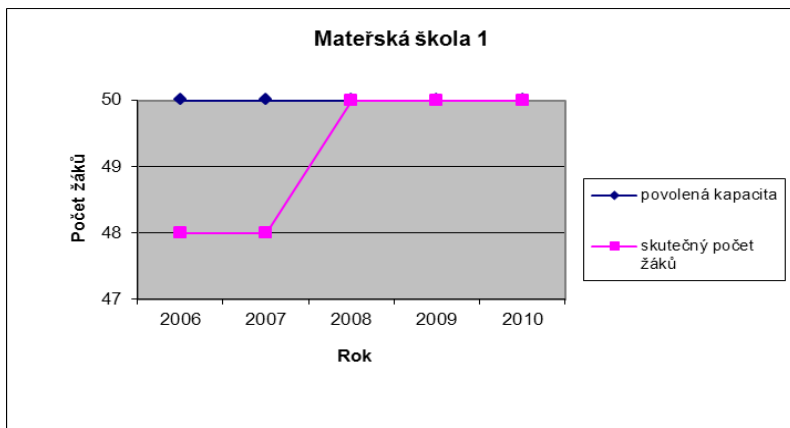
- Tabulka č. 1 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty MŠ 1- HČ
- Tabulka č. 2 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty MŠ 2- HČ
- Tabulka č. 3 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty MŠ 3- HČ
- Tabulka č. 4 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty ZŠ 1 - HČ
- Tabulka č. 5 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty ZŠ 2 - HČ
- Tabulka č. 6 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty ZŠ 3 - HČ
- Tabulka č. 7 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty MŠ 1- HČ
- Tabulka č. 8 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty MŠ 2- HČ
- Tabulka č. 9 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty MŠ 3- HČ
- Tabulka č.10 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty ZŠ 1 - HČ
- Tabulka č.11 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty ZŠ 2 - HČ
- Tabulka č.12 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty ZŠ 3 - HČ
- Tabulka č.13 Zisk z doplňkové činnosti mateřských škol
- Tabulka č.14 Rentabilita nákladů - doplňková činnost MŠ 2
- Tabulka č.15 Rentabilita nákladů - doplňková činnost MŠ 3
- Tabulka č.16 Zisk z doplňkové činnosti základních škol
- Tabulka č.17 Rentabilita nákladů - doplňková činnost ZŠ 1
- Tabulka č.18 Rentabilita nákladů - doplňková činnost ZŠ 2
- Tabulka č.19 Rentabilita nákladů - doplňková činnost ZŠ 3
- Tabulka č. 20 Náklad na jednoho žáka MŠ z celkových nákladů školy
- Tabulka č. 21 Náklad na jednoho žáka ZŠ z celkových nákladů školy

Graf č.1 Zisk z doplňkové činnosti mateřských škol

Graf č. 2 Zisk z doplňkové činnosti základních škol

12 Přílohy

Příloha č.I Naplněnost tříd v mateřských školách

Příloha č. II Naplněnost tříd v základních školách

